EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

شروط الصلاة وأركانها وواجباتها

Shurūṭ aṣ-Ṣalāh wa-Arkānuhā wa-Wājibātuhā

CONDIȚIILE, STÂLPII ȘI OBLIGAȚIILE RUGĂCIUNII

Comentariu de
ʿAbd al-Muḥsin al-ʿAbbād

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Muḥsin ibn Ḥamad al-ʿAbbād al-Badr

Condițiile, stâlpii și obligațiile rugăciunii

Explicate de șeic ʿAbd al-Muḥsin al-ʿAbbād

شروط الصلاة وأركانها وواجباتها

Shurūṭ aṣ-Ṣalāh wa-Arkānuhā wa-Wājibātuhā

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: شرح شروط الصلاة وأركانها وواجباتها
Ediția I
Text de bază: Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb. Comentariu: ʿAbd al-Muḥsin ibn Ḥamad al-ʿAbbād al-Badr.

Textul arab coranic: Tanzil Project, Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, CC BY 3.0 · https://tanzil.net. Fragmentele sunt reproduse fără modificarea textului.
Ediția-sursă: Ediția întâi, 1425 H. Al-Madīnah al-Munawwarah.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Introducere 1
1 Condițiile rugăciunii 2
2 Condițiile abluțiunii 7
3 Îndatoririle obligatorii ale abluțiunii 10
Rostirea Numelui lui Allah la abluțiune 16
4 Lucrurile care anulează abluțiunea 18
5 Celelalte condiții ale rugăciunii 23
6 Stâlpii rugăciunii 34
Statul în picioare 36
Takbīr-ul de intrare 37
Ruga de deschidere 38
Cererea ocrotirii 41
Recitarea surei Al-Fātiḥah 42
Explicarea surei Al-Fātiḥah 44
Mișcările, liniștirea și ordinea 56
Ultimul tashahhud 59
Binecuvântarea asupra Profetului ﷺ 74
Saluturile de încheiere 81
7 Obligațiile rugăciunii 82
Index tematic 86
Indexul citatelor coranice 87
Glosar 89
Bibliografie 90
Indice 92

Introducere

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător!

Laudă lui Allah, Stăpânul lumilor! Binecuvântarea, pacea și binecuvântările Sale să fie asupra robului și Trimisului Său, Profetul nostru Muḥammad, precum și asupra întregii sale familii și a tuturor companionilor săi!

Acestea fiind spuse, aceasta este o explicare a tratatului șeicului Islamului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb — fie ca Allah să aibă milă de el! — care cuprinde condițiile, stâlpii și obligațiile rugăciunii. Spun, așadar: acest tratat cuprinde cele nouă condiții ale rugăciunii, cei paisprezece stâlpi ai ei și cele opt obligații. Atunci când a menționat a patra condiție a rugăciunii, înlăturarea stării de impuritate rituală, el — fie ca Allah să aibă milă de el! — a amintit cele zece condiții ale purificării, cele șase îndatoriri obligatorii ale abluțiunii, obligația de a rosti Numele lui Allah atunci când omul își amintește și cele opt lucruri care anulează abluțiunea. În prezentarea stâlpilor rugăciunii, a explicat pe scurt sura Al-Fātiḥah și a lămurit cuvintele rugii de deschidere și ale tashahhud-ului.

1 Condițiile rugăciunii

Shurūṭ este pluralul lui sharṭ, *«condiție»*. Condiția este lucrul a cărui absență impune absența lucrului condiționat, fără ca prezența ei să impună prezența acestuia. Aceasta înseamnă că, dacă omul nu este în stare de puritate rituală, rugăciunea lui nu este valabilă, fiindcă puritatea este o condiție a rugăciunii. Profetul ﷺ a spus:

> *«Allah nu primește rugăciunea niciunuia dintre voi dacă și-a pierdut starea de puritate rituală, până când nu face abluțiunea.»*

Relatat de Al-Bukhārī (6954) și de Muslim (225), de la Abū Hurayrah.

Omul poate însă să facă abluțiunea, apoi să-și piardă starea de puritate fără să fi împlinit vreo rugăciune cu acea abluțiune. Așadar, existența stării de puritate nu impune existența rugăciunii.

قوله: الشرط الأول: الإسلام، وضده الكفر، والكافر عمله مردود ولو عمل أي عمل، والدليل قوله تعالى: ﴿مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَن يَعْمُرُواْ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ شَٰهِدِينَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِم بِٱلْكُفْرِ ۚ أُوْلَٰٓئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ وَفِى ٱلنَّارِ

هُمْ خَٰلِدُونَ﴾ [التوبة:١٧] ، وقوله: ﴿وَقَدِمْنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُواْ مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَٰهُ هَبَآءً مَّنثُورًا﴾ [الفرقان: ٢٣]

*Spusele sale: «**Prima condiție:** Islamul, al cărui opus este necredința. Fapta necredinciosului este respinsă, oricare ar fi ea. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „Nu se cuvine politeiștilor să întrețină moscheile lui Allah, mărturisind ei înșiși despre necredința lor. Faptele acestora sunt zadarnice, iar ei vor rămâne veșnic în Foc" [At-Tawbah 9:17]. Și cuvântul Său: „Și Ne vom îndrepta spre faptele pe care le-au făcut și le vom preface în pulbere risipită" [Al-Furqān 25:23].»*

Nicio faptă prin care cineva din această comunitate caută apropierea de Allah nu-i este de folos decât dacă este precedată de mărturisirea că nu există altă divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah și dacă se întemeiază pe aceste două mărturisiri. Este, așadar, necesar ca fapta să-I fie consacrată sincer lui Allah, după cum cere mărturisirea că nu există altă divinitate vrednică de adorare în afară de Allah. Este, de asemenea, necesară urmarea Trimisului lui Allah ﷺ, după cum cere mărturisirea că Muḥammad este Trimisul lui Allah ﷺ. Nicio faptă săvârșită de necredincios nu-i este de folos înaintea lui Allah Atotputernicul și Mărețul, fiindcă lipsește condiția Islamului. Pentru respingerea faptelor necredincioșilor și neprimirea lor, șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a adus drept dovezi cele două versete din sura At-Tawbah și din sura Al-Furqān. Versetul din At-Tawbah se încheie arătând zădărnicirea faptelor necredincioșilor, iar versetul din Al-Furqān arată că faptele lor nu au valoare și sunt asemenea pulberii risipite: au devenit deșarte și s-au pierdut.

قوله: الثاني: العقل، وضده الجنون، والمجنون مرفوع عنه القلم حتى يفيق، والدليل حديث: "رفع القلم عن ثلاثة، النائم حتى يستيقظ، والمجنون حتى يفيق، والصغير حتى يبلغ" .

*Spusele sale: «**A doua:** integritatea facultăților mintale, al cărei opus este nebunia. Pentru cel lipsit de aceste facultăți, condeiul este ridicat până când își revine. Dovada este hadithul: „Condeiul este ridicat de la trei: de la cel adormit până când se trezește, de la cel lipsit de facultățile mintale până când își revine și de la copil până când ajunge la pubertate.”»*

Cel care se roagă trebuie să aibă judecata prezentă în rugăciune, fără să o fi pierdut din pricina nebuniei sau a beției. De la cel lipsit de facultățile mintale condeiul este ridicat, iar el nu are răspunderea îndatoririlor religioase. Cel beat s-a lipsit singur de judecată și s-a alăturat astfel celor care nu o au, încât nu-și înțelege rugăciunea. Șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a adus drept dovadă hadithul: *«Condeiul este ridicat de la trei.»* Acesta este un hadith autentic, relatat de Abū Dāwūd (4398), de An-Nasāʾī (3432) și de Ibn Mājah (2041), de la ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea! Vezi și Irwāʾ al-Ghalīl de Al-Albānī (297).

قوله: الثالث: التمييز، وضده الصغر، وحدّه سبع سنين، ثم يؤمر بالصلاة لقوله صلى الله عليه وسلم "مروا أبناءكم بالصلاة لسبع، واضربوهم عليها لعشر، وفرّقوا بينهم في المضاجع" .

*Spusele sale: «**A treia:** discernământul, al cărui opus este vârsta fragedă. Limita sa este de șapte ani, apoi copilului i se poruncește rugăciunea, potrivit spuselor Profetului ﷺ: „Porunciți-le copiilor voștri rugăciunea la șapte ani, pedepsiți-i pentru neîmplinirea ei la zece ani și despărțiți-i în așternuturi.”»*

Când copilul ajunge la vârsta discernământului, adică la șapte ani, i se poruncește rugăciunea, fără ca aceasta să fie încă obligatorie pentru el, fiindcă obligația începe abia după pubertate. I se poruncește rugăciunea la această vârstă ca să se obișnuiască să o împlinească potrivit rânduielii Legii. Când ajunge la zece ani, porunca devine mai stăruitoare, iar el este disciplinat pentru neîmplinirea ei printr-o lovire care să nu fie vătămătoare. Profetul ﷺ a spus: *«Porunciți-le copiilor voștri rugăciunea la șapte ani.»* Acesta este un hadith autentic, relatat de Aḥmad (6756, 6689) și de Abū Dāwūd (495), de la ʿAbd Allāh ibn ʿAmr — Allah să fie mulțumit de amândoi! Abū Dāwūd l-a relatat și de la Sabrah ibn Maʿbad al-Juhanī — Allah să fie mulțumit de el! — la numărul 494. Vezi și Irwāʾ al-Ghalīl (247).

قوله: الشرط الرابع: رفع الحدث، وهو الوضوء المعروف، وموجبه الحدث.

*Spusele sale: «**A patra condiție:** înlăturarea stării de impuritate rituală. Ea se face prin abluțiunea cunoscută, iar ceea ce impune abluțiunea este pierderea stării de puritate rituală.»*

Al-ḥadath cuprinde tot ceea ce iese prin cele două căi de eliminare, precum și orice alt lucru care anulează abluțiunea. Al-ḥadath este ceea ce impune abluțiunea. Starea de impuritate rituală este de două feluri: impuritatea majoră, care impune baia rituală, cum sunt janābah, menstruația și sângerarea de după naștere, și impuritatea minoră, care impune abluțiunea. Înlăturarea stării de impuritate rituală se face prin baia rituală și prin abluțiune, atunci când apa este disponibilă și poate fi folosită. Dacă apa nu se găsește ori se găsește, dar nu poate fi folosită, atât impuritatea majoră, cât și cea minoră se înlătură prin tayammum. Dacă omul face tayammum pentru impuritatea majoră, apoi găsește apă, trebuie să facă baia rituală, potrivit spuselor Profetului ﷺ: *«Pământul curat este un mijloc de purificare pentru musulman, chiar dacă nu găsește apă timp de zece ani. Când găsește însă apă, să o pună în contact cu pielea sa, fiindcă aceasta este mai bine.»* Relatat de At-Tirmidhī (124) și de alții, de la Abū Dharr — Allah să fie mulțumit de el! At-Tirmidhī a spus: *«Un hadith ḥasan ṣaḥīḥ.»* Vezi și Irwā' al-Ghalīl (153). Dacă omul aflat în stare de impuritate majoră face baia rituală cu intenția de a înlătura atât impuritatea majoră, cât și pe cea minoră, amândouă sunt înlăturate. Dacă însă își toarnă apă pe trup pentru baia de vineri sau pentru a se răcori și intenționează astfel să înlăture impuritatea minoră, aceasta nu este înlăturată, fiindcă acea îmbăiere nu înlătură o stare de impuritate rituală.

2 Condițiile abluțiunii

قوله: وشروطه عشرة: الإسلام، والعقل، والتمييز، والنية، واستصحاب حكمها، بأن لا ينوي قطعها حتى تتم الطهارة، وانقطاع موجب، واستنجاء أو استجمار قبله، وطهورية ماء، وإباحته، وإزالة ما يمنع وصوله إلى البشرة، ودخول وقت على من حدثه دائم لفرضه.

Spusele sale: «Condițiile ei sunt zece: Islamul; integritatea facultăților mintale; discernământul; intenția; menținerea intenției, fără hotărârea de a o întrerupe înainte de încheierea purificării; încetarea cauzei care impune abluțiunea; curățarea cu apă sau cu pietre înaintea ei; folosirea unei ape purificatoare și îngăduite; îndepărtarea a ceea ce împiedică apa să ajungă la piele; iar pentru cel a cărui stare de impuritate rituală este continuă, intrarea timpului rugăciunii obligatorii.»

Am vorbit deja despre condițiile Islamului, integrității facultăților mintale și discernământului. Cât despre intenție, atunci când face abluțiunea omul intenționează în inima sa înlăturarea stării de impuritate rituală, fără să rostească aceasta cu limba. La fel, în toate actele de adorare intenționează în inimă, fără să rostească intenția, cu excepția pelerinajului ḥajj și a ʿumrah, când poate rosti ceea ce a intenționat: *«Labbayka ʿumratan»*, *«Labbayka ḥajjan»* sau *«Labbayka ḥajjan wa-ʿumratan»*. Dacă, după ce s-a trezit din somn, și-a spălat fața fără să urmărească abluțiunea, apoi s-a hotărât să o facă, trebuie

să-și spele din nou fața pentru abluțiune. Nu este suficientă spălarea de dinainte, fiindcă atunci nu exista intenția abluțiunii. Dacă un om aflat în stare de janābah se îmbăiază ca să se răcorească, uitând de această stare, îmbăierea nu ține locul băii rituale pentru janābah, fiindcă a lipsit intenția. Împreună cu intenția purificării, trebuie să-i mențină valabilitatea până când purificarea se încheie. Dacă, în timpul abluțiunii, intenționează să întrerupă intenția, apoi dorește să continue abluțiunea, nu poate face aceasta: trebuie să o ia de la început, fără să împlinească numai ceea ce mai rămăsese, fiindcă a anulat ceea ce făcuse. Aceasta este a cincea condiție. A șasea condiție este încetarea cauzei care impune abluțiunea, adică încetarea pierderii stării de puritate rituală. Omul trebuie, așadar, să aștepte, când își face nevoile, până când încetează ceea ce iese prin cele două căi, fără să înceapă abluțiunea înainte de această încetare.

A șaptea condiție: curățarea cu apă, istinjā', sau cu pietre, istijmār, înaintea abluțiunii. Aceasta se aplică atunci când prin cele două căi de eliminare ies urină sau materii fecale. Pentru eliminarea gazelor nu se face nici istinjā', nici istijmār. Curățarea cu pietre este suficientă în locul curățării cu apă dacă impuritatea nu a depășit locul obișnuit. Dacă l-a depășit, este necesară și curățarea cu apă pentru îndepărtarea impurității.

A opta condiție: apa să fie purificatoare și folosirea ei să fie îngăduită. Acestea sunt două lucruri, însă șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a stabilit zece condiții și a menționat după aceasta încă două. Înseamnă că a socotit puterea purificatoare a apei și îngăduința folosirii ei drept o singură condiție. Apa pentru abluțiune trebuie să fie purificatoare; nu se face purificarea cu apă devenită impură. De asemenea, apa trebuie să fie îngăduită, fără să fi fost luată pe nedrept. Această ultimă cerință este însă o chestiune asupra căreia există deosebiri de părere, iar socotirea ei drept condiție merită cercetată. Părerea mai întemeiată este că abluțiunea celui care folosește apă luată pe nedrept este valabilă, însă el păcătuiește prin însușirea ei. La fel, rugăciunea celui care se roagă pe un teren luat pe nedrept sau într-un veșmânt de

mătase este valabilă, însă el păcătuiește prin însușirea nedreaptă sau prin purtarea mătăsii.

A noua condiție: îndepărtarea a ceea ce împiedică apa să ajungă la piele. În abluțiune, apa trebuie să ajungă la mădularele care se spală. Trebuie îndepărtat tot ceea ce împiedică apa să ajungă la ele: lutul, aluatul, vopseaua și alte lucruri asemenea lor, care acoperă pielea. Ceea ce schimbă însă numai culoarea, fără să acopere pielea, precum henna, nu are acest efect.

A zecea condiție: pentru cel a cărui stare de impuritate rituală este continuă, să fi intrat timpul rugăciunii obligatorii. Aceasta înseamnă că omul care are incontinență urinară ori elimină gaze în mod continuu, precum și femeia cu sângerări în afara menstruației, istiḥāḍah, fac abluțiunea la intrarea timpului fiecărei rugăciuni obligatorii. Dacă unul dintre ei face abluțiunea pentru rugăciunea de amiază după intrarea timpului ei și o împlinește, apoi intră timpul rugăciunii de după-amiază, nu poate împlini rugăciunea de după-amiază cu abluțiunea de amiază. Trebuie să facă abluțiunea după intrarea timpului de după-amiază, pentru acea rugăciune. Dovada este porunca Profetului ﷺ către Fāṭimah bint Abī Ḥubaysh, care avea istiḥāḍah, să facă abluțiunea pentru fiecare rugăciune. Relatat de Al-Bukhārī (228), de la ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea!

3 Îndatoririle obligatorii ale abluțiunii

قوله: وأما فروضه فستة: غسل الوجه - ومنه المضمضة والاستنشاق - وحدّه طولاً: من منابت شعر الرأس إلى الذقن، وعرضاً: إلى فروع الأذنين، وغسل اليدين إلى المرفقين، ومسح جميع الرأس - ومنه الأذنان - وغسل الرجلين إلى الكعبين والترتيب والموالاة، والدليل قوله تعالى: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى ٱلصَّلَوٰةِ فَٱغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى ٱلْمَرَافِقِ وَٱمْسَحُواْ بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى ٱلْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدة:٦] ، ودليل الترتيب حديث: "ابدؤا بما بدأ الله به" ، ودليل الموالاة حديث صاحب اللمعة: عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه لما

رأى رجلاً في قدمه لمعة قدر الدرهم لم يصبها الماء، فأمره بالإعادة.

Spusele sale: «Îndatoririle ei obligatorii sunt șase: spălarea feței, care cuprinde clătirea gurii și introducerea apei în nas; întinderea feței este, în lungime, de la rădăcinile părului capului până la bărbie, iar în lățime, până la marginile urechilor; spălarea mâinilor și a brațelor până la coate; ștergerea întregului cap, inclusiv a urechilor; spălarea picioarelor până la glezne; respectarea ordinii și continuitatea. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „O, voi cei care credeți! Când vă ridicați pentru rugăciune, spălați-vă fețele și mâinile până la coate, ștergeți-vă capetele și spălați-vă picioarele până la glezne" [Al-Mā'idah 5:6]. Dovada pentru respectarea ordinii este hadithul: „Începeți cu ceea ce Allah a început." Dovada pentru continuitate este hadithul despre omul cu o porțiune rămasă uscată: când Profetul ﷺ a văzut pe piciorul unui om o porțiune de mărimea unui dirham pe care apa nu o atinsese, i-a poruncit să refacă abluțiunea.»

Felul în care se face abluțiunea a fost lămurit în Cartea lui Allah și în Sunnah Trimisului Său ﷺ. În Cartea lui Allah Atotputernicul și Mărețul, acesta apare în sura Al-Mā'idah, în cuvântul Preaînaltului:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى ٱلصَّلَوٰةِ فَٱغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى ٱلْمَرَافِقِ وَٱمْسَحُواْ بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى ٱلْكَعْبَيْنِ﴾

O, voi cei care credeți! Când vă ridicați pentru rugăciune, spălați-vă fețele și mâinile până la coate, ștergeți-vă capetele și spălați-vă picioarele până la glezne.

Coran, 5:6 · fragment

Spusele Sale, *«când vă ridicați pentru rugăciune»*, înseamnă: când doriți să vă ridicați pentru ea și nu sunteți în stare de puritate rituală. Este asemenea cuvântului Preaînaltului:

﴿فَإِذَا قَرَأْتَ ٱلْقُرْءَانَ فَٱسْتَعِذْ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ﴾

Când reciți Coranul, caută ocrotire la Allah împotriva Satanei cel alungat,

Coran, 16:98

adică atunci când dorești să reciți. Cât despre Sunnah Trimisului ﷺ, ea a venit prin cuvintele și faptele sale ﷺ. Dintre acestea face parte relatarea lui Ḥumrān, fostul rob al lui ʿUthmān ibn ʿAffān: el l-a văzut pe ʿUthmān cerând apă pentru abluțiune, apoi turnând din vas peste mâini și spălându-le de trei ori. A introdus apoi mâna dreaptă în apă, și-a clătit gura, a tras apă în nas și a suflat-o afară. Și-a spălat apoi fața de trei ori și mâinile și brațele până la coate de trei ori, și-a șters capul și a spălat fiecare picior de trei ori. A spus apoi: *«L-am văzut pe Profet ﷺ făcând*

abluțiunea asemenea acestei abluțiuni a mele și spunând: „Celui care face abluțiunea asemenea acestei abluțiuni a mele, apoi se roagă două rakʿah fără să-și lase gândurile să-l abată în timpul lor, Allah îi iartă păcatele de mai înainte.”» Relatat de Al-Bukhārī (164) și de Muslim (226). Spălarea mădularelor de trei ori este forma deplină a abluțiunii și nu este îngăduită depășirea acestui număr. A fost relatată și abluțiunea cu spălarea fiecărui mădular de două ori sau o singură dată. Pentru împlinirea obligației este suficientă o singură spălare care să cuprindă în întregime toate mădularele abluțiunii. Îndatoririle obligatorii ale abluțiunii sunt șase:

Prima: spălarea feței. Întinderea ei este, în lungime, de la rădăcinile părului capului până la capătul bărbii care atârnă, iar în lățime, până înaintea urechilor. În abluțiune, urechile țin de cap și se șterg; ele nu țin de față, ca să fie spălate. Trecerea degetelor prin barbă este recomandată. Ceea ce este obligatoriu la spălarea feței este spălarea părții cu care omul stă înaintea celuilalt, iar trecerea degetelor prin barbă nu intră în această obligație. Spălarea feței cuprinde clătirea gurii și introducerea apei în nas, după cum a fost lămurit în hadithul lui ʿUthmān — Allah să fie mulțumit de el! — și în alte relatări.

A doua: spălarea mâinilor și a brațelor până la coate. Aceasta se face de la vârfurile degetelor până la capătul coatelor, coatele fiind cuprinse în spălare. Pentru spălarea mâinilor în abluțiune nu este suficientă spălarea lor înainte de începerea abluțiunii, fiindcă acea spălare este recomandată, în afară de trezirea din somn, când este obligatorie. Spălarea mâinilor și a brațelor se face după spălarea feței, așa că spălarea de dinaintea acesteia nu este suficientă.

A treia: ștergerea capului. Aceasta se face o singură dată, pornind din partea din față a capului spre ceafă, apoi revenind la locul de unde s-a început. Partea din părul femeii care atârnă dincolo de cap nu se șterge; este suficientă ștergerea până la partea din spate a capului. Împreună cu capul se șterg și urechile.

A patra: spălarea picioarelor până la glezne. Gleznele sunt cuprinse în spălare, iar fiecare picior are două proeminențe ale gleznei. Prin cele două glezne nu se înțeleg oasele ieșite în relief

pe partea de sus a piciorului, după cum pretind unele grupări rătăcite, care șterg până acolo. Îndatorirea obligatorie privitoare la picioare este spălarea, nu ștergerea. Aceasta este arătată de recitarea expresiei *«și picioarele voastre până la glezne»*, wa-arjulakum ilā al-kaʿbayn, cu vocala a la litera lām, precum și de Sunnah Trimisului ﷺ, care a lămurit felul abluțiunii.
Cât despre recitarea cu vocala i în wa-arjulikum, ea este înțeleasă ca o spălare ușoară, pentru a împăca cele două recitări. A se sprijini numai pe aceasta și a lăsa spălarea picioarelor, arătată de recitarea cu vocala a și de Sunnah, înseamnă a urma ceea ce poate fi înțeles în mai multe feluri și a lăsa ceea ce este limpede. Pentru a vedea rătăcirea celor care s-au îndepărtat de adevăr în privința spălării picioarelor și s-au mulțumit cu ștergerea părții lor de sus, este suficient că s-au lipsit de semnul strălucirii membrelor, despre care Profetul ﷺ a spus:

«Cei din comunitatea mea vor fi chemați în Ziua Învierii cu fețele și membrele strălucitoare de pe urma abluțiunii.»

Relatat de Al-Bukhārī (136) și de Muslim (246), de la Abū Hurayrah.

De asemenea, s-au expus amenințării din spusele Profetului ﷺ: *«Vai călcâielor de Foc!»* Relatat de Al-Bukhārī (165) și de Muslim (242), de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el!

A cincea: respectarea ordinii. Mădularele abluțiunii trebuie spălate în ordinea arătată în verset și în felul în care Profetul ﷺ își făcea abluțiunea. Nu este îngăduit să fie spălate mâinile și brațele înaintea feței ori să fie șters capul înainte de spălarea mâinilor și a brațelor și așa mai departe. Dacă însă mâna stângă este spălată înaintea celei drepte sau piciorul stâng înaintea celui drept, abluțiunea este valabilă potrivit consensului învățaților, deși aceasta se împotrivește felului mai potrivit. Al-Ḥāfiẓ Ibn Ḥajar a spus în Fatḥ al-Bārī (1/270): *«An-Nawawī a spus: „Regula statornică a Legii este că se recomandă începerea cu partea dreaptă în tot ceea ce ține de cinstire și înfrumusețare, iar în ceea ce le este opus se recomandă începerea cu partea stângă. Învățații au căzut de acord că începerea cu partea dreaptă în abluțiune este Sunnah; cine*

procedează altfel pierde meritul ei, însă abluțiunea sa este împlinită."» Apoi a citat din Al-Mughnī cuvintele lui Ibn Qudāmah: *«Nu cunoaștem vreo deosebire de părere asupra faptului că aceasta nu este obligatorie.»*
Șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a adus drept dovadă pentru respectarea ordinii hadithul: *«Începeți cu ceea ce Allah a început.»* Profetul ﷺ a spus aceasta când a început cu Aș-Șafā în saʿy. Hadithul cu formularea de poruncă se găsește în Sunan An-Nasāʾī (2962), iar în Ṣaḥīḥ Muslim (1218) apare cu o formulare enunțiativă. El face parte din hadithul lung al lui Jābir despre felul pelerinajului Profetului ﷺ, în care se spune: Când s-a apropiat de Aș-Șafā, a recitat:

﴿إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ﴾

Aș-Șafā și Al-Marwah sunt dintre însemnele lui Allah.
Coran, 2:158 · fragment

„Încep cu ceea ce Allah a început." A început cu Aș-Șafā și a urcat pe ea până când a văzut Casa. Vezi și Irwāʾ al-Ghalīl (1120). Spusele Profetului ﷺ, *«Încep cu ceea ce Allah a început»*, înseamnă că, atunci când Allah a menționat Aș-Șafā și Al-Marwah, a pus Aș-Șafā înaintea lui Al-Marwah. Ceea ce Allah a menționat mai întâi a fost și ceea ce Trimisul lui Allah ﷺ a împlinit mai întâi în saʿy.

A șasea: continuitatea. Aceasta înseamnă spălarea mădularelor unul după altul, fără ca omul să spele o parte dintre ele, apoi să fie distras de la continuarea abluțiunii. O întrerupere scurtă, precum deschiderea unei uși apropiate, nu are însă acest efect. Obligația continuității este dovedită de hadithul lui ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el!: *«Un om a făcut abluțiunea, lăsând pe picior o porțiune de mărimea unei unghii. Profetul ﷺ a văzut-o și i-a spus: „Întoarce-te și fă-ți bine abluțiunea!" El s-a întors, apoi s-a rugat.»* Relatat de Muslim (243). De asemenea, există hadithul unui companion al Profetului ﷺ: *«Profetul ﷺ a văzut un om rugându-se, iar pe partea de sus a piciorului său se afla o porțiune*

de mărimea unui dirham pe care apa nu o atinsese. Profetul ﷺ i-a poruncit să refacă abluțiunea și rugăciunea.» Relatat de Abū Dāwūd (175). Vezi și Irwāʾ al-Ghalīl (86). Felul în care aceste două hadithuri dovedesc obligația continuității este că Profetul ﷺ nu i-a poruncit celui pe piciorul căruia văzuse o porțiune neatinsă de apă să spele numai acea porțiune, ci i-a poruncit să refacă abluțiunea. Dacă continuitatea nu ar fi fost obligatorie, ar fi fost suficient să spele locul pe care apa nu îl atinsese.

Rostirea Numelui lui Allah la abluțiune

قوله: وواجبه التسمية مع الذكر.

Spusele sale: «Obligația ei este rostirea Numelui lui Allah atunci când omul își amintește.»

Aceasta este una dintre părerile asupra chestiunii și o relatare de la imamul Aḥmad. Al-Ḥasan și Isḥāq s-au numărat printre cei care au susținut-o. A doua părere este că rostirea Numelui lui Allah este recomandată; aceasta este părerea majorității învățaților și una dintre cele două relatări de la imamul Aḥmad, după cum este menționat în Al-Mughnī (1/145). Despre rostirea Numelui lui Allah în abluțiune a fost relatat hadithul: *«Nu are abluțiune cel care nu rostește Numele lui Allah asupra ei.»* Relatat de Abū Dāwūd (101) și de alții, de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el! Șeicul Al-Albānī a menționat că este ḥasan și a spus: *«Al-Ḥāfiẓ Al-Mundhirī și Al-ʿAsqalānī l-au întărit, iar Ibn aṣ-Ṣalāḥ, Ibn Kathīr și Al-ʿIrāqī l-au socotit ḥasan.»* Vezi Irwāʾ al-Ghalīl (81). Alegerea de către șeic a părerii că rostirea este obligatorie atunci când omul își amintește cuprinde precauția și ieșirea din deosebirea de părere. Este asemenea cuvintelor sale — fie ca Allah să aibă milă de el! — din Ādāb al-Mashy ilā aṣ-Ṣalāh: *«Takbīr-ul de intrare în rugăciune ține locul takbīr-ului pentru înclinare, potrivit faptei lui Zayd ibn Thābit și a lui Ibn ʿUmar; nu se cunoaște vreun companion care să li se fi împotrivit. Rostirea*

amândurora este însă mai bună, pentru a ieși din deosebirea cu cei care au socotit-o obligatorie.»

4 Lucrurile care anulează abluțiunea

قوله: ونواقضه ثمانية: الخارج من السبيلين، والخارج
الفاحش النجس من الجسد، وزوال العقل، ومس
المرأة بشهوة، ومس الفرج باليد قبلاً كان أو دبراً،
وأكل لحم الجزور، وتغسيل الميت، والردّة عن
الإسلام - أعاذنا الله من ذلك -.

Spusele sale: «Lucrurile care o anulează sunt opt: ceea ce iese prin cele două căi de eliminare; eliminarea din trup a unei cantități mari de materie impură; pierderea facultăților mintale; atingerea femeii cu dorință; atingerea cu mâna a părților intime, din față sau din spate; consumul cărnii de cămilă; spălarea mortului; și apostazia de la Islam — Allah să ne ferească de aceasta!»

Primul lucru care anulează abluțiunea: ceea ce iese prin cele două căi de eliminare. Este orice iese prin ele: materii fecale, urină, gaze, sânge, spermă, lichid preseminal sau altceva. Profetul ﷺ a spus:

«Allah nu primește rugăciunea niciunuia dintre voi dacă și-a pierdut starea de puritate rituală, până când nu face abluțiunea.»

Relatat de Al-Bukhārī (6954) și de Muslim (225), de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el!

Al doilea: eliminarea din trup a unei cantități mari de materie impură. Învățații au avut păreri diferite dacă sângele care iese prin alt loc decât cele două căi anulează sau nu abluțiunea. Unii învățați au susținut că nu o anulează, fiindcă nu s-a stabilit nimic în această privință de la Trimisul lui Allah ﷺ. Alți învățați au susținut că abluțiunea este anulată dacă sângele este într-o cantitate mare, însemnată. Aceasta a fost relatată de la unii companioni și de la unii dintre cei care i-au urmat și este părerea aleasă aici de șeic — fie ca Allah să aibă milă de el! Ea înseamnă alegerea precauției și ieșirea din deosebirea de părere. Vezi Al-Mughnī (1/247), Majmūʿ Fatāwā al șeicului Ibn Bāz — fie ca Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — (10/159) și Fatāwā al-Lajnah ad-Dāʾimah li-l-Iftāʾ (5/261).

Al treilea: pierderea facultăților mintale. Abluțiunea este anulată prin pierderea judecății din pricina nebuniei, beției, leșinului sau a somnului adânc. Dacă somnul este însă numai o ațipire în care simțirea nu se pierde — de pildă, omul stă așezat sau în picioare, ațipește, îi cade capul, apoi se trezește —, aceasta nu anulează abluțiunea. Muslim a relatat în Ṣaḥīḥ-ul său (376) de la Anas — Allah să fie mulțumit de el! — că a spus: *«Companionii Trimisului lui Allah ﷺ dormeau, apoi se rugau fără să facă abluțiunea.»* Formularea lui Abū Dāwūd (200) este: *«Companionii Trimisului lui Allah ﷺ așteptau rugăciunea de noapte până când li se plecau capetele, apoi se rugau fără să facă abluțiunea.»* Aceasta arată că pierderea facultăților mintale nu este în sine o stare de impuritate rituală, ci o împrejurare în care se presupune că aceasta s-ar putea produce. Acest înțeles este arătat și de spusele Profetului ﷺ: *«Ochii sunt precum legătura care ține închis orificiul anal; cel care doarme să facă abluțiunea.»* Relatat de Abū Dāwūd (203), de la ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el! Lanțul său de transmitere este ḥasan. Vezi Irwāʾ al-Ghalīl (113), unde această apreciere este transmisă de la An-Nawawī, Al-Mundhirī și Ibn aṣ-Ṣalāḥ.

Al patrulea: atingerea femeii cu dorință. Părerea aleasă de șeic este una dintre cele trei păreri asupra chestiunii. A doua părere este că atingerea anulează abluțiunea în toate cazurile, iar a treia este că nu o anulează deloc, fie că este însoțită de dorință sau nu, atât timp cât dorința nu este însoțită de vreo eliminare. Această ultimă părere este cea mai întemeiată, fiindcă nu s-a stabilit o dovadă că atingerea ar anula abluțiunea. Vezi Fatāwā al șeicului Ibn Bāz — fie ca Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — (10/132–138).

Al cincilea: atingerea cu mâna a părților intime, din față sau din spate. Această părere aleasă de șeic este părerea majorității învățaților și este cea corectă atunci când atingerea este directă, fără ceva care să despartă mâna de piele. Nu contează dacă omul își atinge propriile părți intime sau pe ale altcuiva și nici dacă persoana atinsă este copil sau adult, vie sau moartă. Dovada este hadithul lui Busrah bint Ṣafwān — Allah să fie mulțumit de ea! — în care Profetul ﷺ a spus: *«Cel care își atinge organul genital să facă abluțiunea.»* Relatat de At-Tirmidhī (82) și de alții. El a spus: *«Un hadith ḥasan ṣaḥīḥ.»* Vezi Irwāʾ al-Ghalīl (116) și Fatāwā al-Lajnah ad-Dāʾimah li-l-Iftāʾ (5/263–266).

Al șaselea: consumul cărnii de cămilă. În privința abluțiunii după consumul cărnii de cămilă, învățații au două păreri. Prima este părerea majorității: omul nu trebuie să facă abluțiunea după ce consumă carnea lor. A doua părere este că abluțiunea este obligatorie, fie că acea carne este crudă sau gătită. Cât despre laptele lor, zeama cărnii și mâncarea gătită împreună cu acea carne, consumarea lor nu anulează abluțiunea. Dovada pentru abluțiunea după consumul cărnii de cămilă este hadithul lui Jābir ibn Samurah — Allah să fie mulțumit de el!: Un om l-a întrebat pe Trimisul lui Allah ﷺ: *„Să fac abluțiunea după consumul cărnii de oaie?"*

El a spus: *„Dacă dorești, fă abluțiunea, iar dacă nu dorești, nu o face."* A întrebat: *„Să fac abluțiunea după consumul cărnii de cămilă?"* El a spus: *„Da, fă abluțiunea după consumul cărnii de cămilă."* A întrebat: *„Să mă rog în țarcurile oilor?"* El a spus: *„Da."* A întrebat: *„Să mă rog în locurile unde se odihnesc cămilele?"* El a

spus: *„Nu."* Relatat de Muslim (360). Există și hadithul lui Al-Barāʾ ibn ʿĀzib — Allah să fie mulțumit de el! — care a spus: Trimisul lui Allah ﷺ a fost întrebat despre abluțiunea după consumul cărnii de cămilă și a spus: *„Faceți abluțiunea după ea."*

A fost întrebat despre carnea de oaie și a spus: *„Nu faceți abluțiunea după ea."* A fost întrebat despre rugăciunea în locurile unde se odihnesc cămilele și a spus: *„Nu vă rugați în locurile unde se odihnesc cămilele, fiindcă ele sunt dintre diavoli."* A fost întrebat despre rugăciunea în țarcurile oilor și a spus: *„Rugați-vă în ele, fiindcă ele sunt o binecuvântare."* Relatat de Abū Dāwūd (184) și de alții, cu un lanț autentic de transmitere. Regula de bază este că porunca exprimă obligația, iar prin abluțiune se înțelege abluțiunea în sensul Legii.

Porunca nu este înțeleasă ca o simplă recomandare și nici abluțiunea în sensul ei lingvistic, de spălare a mâinilor și clătire a gurii, fiindcă nu există o dovadă care să abată de la sensul de bază. Vezi Irwāʾ al-Ghalīl (118). An-Nawawī a menționat în Sharḥ Ṣaḥīḥ Muslim (4/49) deosebirea de părere a învățaților asupra abluțiunii după carnea de cămilă și a spus: Aḥmad ibn Ḥanbal și Isḥāq ibn Rāhawayh au spus: *„În această privință — adică abluțiunea după carnea de cămilă — există două hadithuri: hadithul lui Jābir și hadithul lui Al-Barāʾ."*

Această părere are o dovadă mai puternică, deși majoritatea susține contrariul. Vezi Majmūʿ Fatāwā al șeicului Ibn Bāz — fie ca Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — (10/156–158) și Fatāwā al-Lajnah ad-Dāʾimah li-l-Iftāʾ (5/273–277).

Al șaptelea: spălarea mortului. Învățații au avut două păreri asupra abluțiunii după spălarea mortului: prima este că abluțiunea este obligatorie, iar a doua, că este recomandată. Ibn Qudāmah le-a menționat în Al-Mughnī (1/256) și a dat întâietate părerii că este recomandată. Abū Dāwūd (3161) și alții au relatat de la Abū Hurayrah, cu atribuirea la Profet ﷺ: *«Cel care spală un mort să facă baia rituală, iar cel care îl poartă să facă abluțiunea.»* Al-Albānī l-a inclus în Irwāʾ al-Ghalīl (144) și în cartea Aḥkām al-Janāʾiz (53), transmițând aprecierea autenticității sale de la Ibn al-Qayyim, Ibn al-Qaṭṭān, Ibn Ḥazm și Ibn Ḥajar al-ʿAsqalānī.

A menționat că porunca exprimă recomandarea, nu obligația, datorită unui hadith ḥasan de la Ibn ʿAbbās în această privință și unei relatări de la Ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de ei!

Dacă însă cel care spală mortul îi atinge părțile intime direct, fără ceva care să-l despartă de piele, trebuie să facă abluțiunea pentru atingerea părților intime, nu pentru spălarea mortului. Vezi Fatāwā al șeicului ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz — fie ca Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — (10/165).

Al optulea, spusele sale: *«Apostazia de la Islam — Allah să ne ferească de aceasta!»* Ceea ce șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a menționat despre anularea abluțiunii prin apostazie este părerea pe care Ibn Qudāmah, în Al-Mughnī (1/238), a atribuit-o școlii imamului Aḥmad. Celorlalți trei imami le-a atribuit părerea că abluțiunea nu este anulată. Dacă un om face abluțiunea, apoi părăsește Islamul și revine la el înainte să săvârșească alt lucru care anulează abluțiunea, în afară de apostazie, potrivit celei de-a doua păreri el rămâne în starea de abluțiune și nu trebuie să o refacă. Potrivit primei păreri, trebuie să refacă abluțiunea. În ceea ce a menționat șeicul se află precauția și ieșirea din deosebirea de părere, potrivit spuselor Profetului ﷺ: *«Lasă ceea ce îți provoacă îndoială pentru ceea ce nu îți provoacă îndoială.»*

5 Celelalte condiții ale rugăciunii

قوله: الشرط الخامس: إزالة النجاسة من ثلاث، من البدن والثوب، والبقعة، والدليل قوله تعالى: ﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ .

*Spusele sale: «**A cincea condiție:** îndepărtarea impurității din trei locuri — de pe trup, de pe veșmânt și din locul rugăciunii. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „Și veșmintele tale curățește-le!”»*

Aceasta înseamnă că, înainte de rugăciune, omul îndepărtează impuritatea, dacă există, de pe trupul și veșmintele sale, precum și din locul în care se roagă, spălând-o cu apă. Dacă se roagă având asupra sa o impuritate și nu află decât după ce încheie rugăciunea, rugăciunea sa este valabilă. Dacă află în timpul rugăciunii și poate scoate lucrul pe care se află impuritatea, îl scoate și își continuă rugăciunea; altfel, o întrerupe. Profetul ﷺ s-a rugat împreună cu companionii având sandalele în picioare, apoi le-a scos în timpul rugăciunii.

După încheierea ei, le-a spus că Jibrīl îl înștiințase că pe ele se afla murdărie. Relatat de Abū Dāwūd (650), cu un lanț autentic de transmitere, de la Abū Saʿīd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el! Faptul că Profetul ﷺ și-a continuat rugăciunea după ce și-a scos sandalele arată că rugăciunea celui care are asupra sa o impuritate, fără să afle decât după încheierea rugăciunii, este valabilă. Dacă nu ar fi fost valabilă, ar fi luat-o de la început.

Aceasta se deosebește de situația celui care se roagă după ce și-a pierdut starea de puritate rituală: dacă află în timpul rugăciunii, o întrerupe, iar dacă nu află decât după încheierea ei, o repetă. Profetul ﷺ a spus:

«Allah nu primește rugăciunea niciunuia dintre voi dacă și-a pierdut starea de puritate rituală, până când nu face abluțiunea.»

Relatat de Al-Bukhārī și de Muslim, după cum s-a arătat mai înainte. Dacă omul care se roagă așază un covor peste pământul pe care se află o impuritate ori dacă sub locul unde se roagă există toalete sau o scurgere de apă impură, rugăciunea este valabilă, fiindcă nu există contact direct cu impuritatea.

În explicarea cuvântului Preaînaltului, *«Și veșmintele tale curățește-le!»*, Ibn Kathīr a redat relatări de la un grup dintre înaintași, care l-au explicat prin curățirea de păcate și de neascultare. A spus apoi: *«Muḥammad ibn Sīrīn a spus: „Și veșmintele tale curățește-le!", adică spală-le cu apă. Ibn Zayd a spus: politeiștii nu se curățau, așa că Allah i-a poruncit să se curețe și să-și curețe veșmintele. Ibn Jarīr a ales această părere. Versetul le poate cuprinde pe toate acestea, împreună cu puritatea inimii, fiindcă arabii folosesc cuvântul „veșminte" și cu acest înțeles.»*

قوله: الشرط السادس: ستر العورة، أجمع أهل العلم على فساد صلاة من صلى عرياناً وهو يقدر، وحد عورة الرجل من السرّة إلى الركبة، والأمة كذلك، والحرة كلها عورة إلاّ وجهها، والدليل قوله تعالى: ﴿يَٰبَنِيٓ

ءَادَمَ خُذُواْ زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾ [الأعراف: ٣١] أي: عند كل صلاة.

*Spusele sale: «**A șasea condiție:** acoperirea părților intime, ʿawrah. Învățații au căzut de acord că rugăciunea celui care se roagă dezbrăcat, deși se poate acoperi, nu este valabilă. Părțile care trebuie acoperite la bărbat se întind de la buric până la genunchi; la fel, la femeia aflată în sclavie. Întregul trup al femeii libere trebuie acoperit, în afară de față. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „O, fii ai lui Ādam! Luați-vă podoaba la fiecare loc de rugăciune!" [Al-Aʿrāf 7:31], adică la fiecare rugăciune.»*

Atunci când are posibilitatea, musulmanului i se cere să aibă o înfățișare frumoasă, în îmbrăcăminte și în celelalte privințe, atât în rugăciune, cât și în afara ei. Preaînaltul a spus:

﴿يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ خُذُواْ زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾

O, fii ai lui Ādam! Luați-vă podoaba la fiecare loc de rugăciune!
Coran, 7:31 · fragment

Profetul ﷺ a spus: *«Allah este Frumos și iubește frumusețea.»* Relatat de Muslim (91). Când posibilitățile sunt restrânse, părțile intime trebuie totuși acoperite, în rugăciune și în afara ei, cu ceva prin care nu se vede pielea, cu excepția privirii soției sau a celei aflate în stăpânirea mâinii drepte. Profetul ﷺ a spus:

«Păzește-ți părțile intime, în afară de soția ta sau de ceea ce stăpânește mâna ta dreaptă.»

Relatat de At-Tirmidhī (2769) și de alții, de la Muʿāwiyah ibn Ḥaydah; el a spus: *«Un hadith ḥasan.»*

Vezi Irwāʾ al-Ghalīl (1810). La bărbat, părțile care trebuie acoperite se întind deasupra genunchilor și mai jos de buric, potrivit spuselor Profetului ﷺ: *«Dacă unul dintre voi își căsătorește slujitorul — robul sau lucrătorul său —, acesta să nu privească la ceea ce este mai jos de buric și mai sus de genunchi.»* Relatat de Abū Dāwūd (496), de la ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi! Lanțul său de transmitere este ḥasan.

Înțelesul este că, dacă stăpânul își căsătorește slujitoarea, adică roaba, aceasta nu mai are dreptul să privească părțile intime ale stăpânului, fiindcă, prin căsătoria ei, dreptul relației intime a trecut la soț. Astfel, ea nu mai intră sub înțelesul spuselor Profetului ﷺ: *«Păzește-ți părțile intime, în afară de soția ta sau de ceea ce stăpânește mâna ta dreaptă.»* Acest lucru este dovedit și de spusele Profetului ﷺ: *«Acoperă-ți coapsa, fiindcă ea face parte dintre părțile intime.»*

Relatat de At-Tirmidhī (2798), de la Jarhad; el a spus: *«Un hadith ḥasan.»* Al-Bukhārī a spus în Ṣaḥīḥ-ul său: *«Capitol despre ceea ce este menționat în privința coapsei. Se relatează de la Ibn ʿAbbās, Jarhad și Muḥammad ibn Jaḥsh, de la Profet ﷺ: „Coapsa este dintre părțile intime.” Anas a spus: Profetul ﷺ și-a descoperit coapsa. Hadithul lui Anas are un lanț mai puternic, iar hadithul lui Jarhad îndeamnă la mai multă precauție, pentru a ieși din deosebirea lor de părere.»* Ṣaḥīḥ Al-Bukhārī împreună cu Fatḥ al-Bārī (1/478).

Consensul menționat de șeic a fost redat de Ibn Qudāmah în Al-Mughnī (2/284), de la Ibn ʿAbd al-Barr. Sunnah a arătat că omul care se roagă își acoperă, pe lângă părțile intime, și umerii. Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el! — a relatat că Profetul ﷺ a spus:

> *«Niciunul dintre voi să nu se roage într-un singur veșmânt fără ca o parte din el să-i acopere umerii.»*

Relatat de Al-Bukhārī (359) și de Muslim (516).

Femeia trebuie acoperită, potrivit spuselor Profetului ﷺ: *«Femeia este ʿawrah; când iese, Satana o pândește.»* Relatat de

At-Tirmidhī (1173), de la ʿAbd Allāh ibn Masʿūd; el a spus: *«Acesta este un hadith ḥasan ṣaḥīḥ gharīb.»* Vezi Irwāʾ al-Ghalīl (273). Femeia trebuie, așadar, să-și acopere trupul, inclusiv fața, înaintea bărbaților care nu-i sunt maḥram. Șeicul nostru Muḥammad al-Amīn ash-Shanqīṭī — fie ca Allah să aibă milă de el! — a spus despre acest hadith în cartea sa Aḍwāʾ al-Bayān, la explicarea surei Al-Aḥzāb (6/596): *«Ceea ce se spune în el, că femeia este ʿawrah, arată necesitatea acoperirii, fiindcă trebuie acoperit tot ceea ce intră sub numele de ʿawrah.»* Șeicul nostru a menționat, de asemenea, la 6/585–586, că învățații au căzut de acord asupra acoperirii feței de către Mamele Credincioșilor și că versetele prin care li s-a poruncit acoperirea cuprind două indicii care arată că această rânduială nu le este rezervată lor, ci le privește pe ele și pe toate celelalte femei ale comunității:
Primul: motivarea poruncii acoperirii prin cuvântul Preaînaltului:

﴿ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ﴾

Aceasta este mai curată pentru inimile voastre și pentru inimile lor.
Coran, 33:53 · fragment

Dacă aceste cuvinte au fost spuse despre ele, deși Allah le-a cinstit cu puritate și cu îndepărtarea de bănuială, ele se aplică cu atât mai mult celorlalte femei ale comunității, care nu au dobândit ceea ce au dobândit Mamele Credincioșilor.
Al doilea: cuvântul lui Allah Atotputernicul și Mărețul:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَآءِ ٱلْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِن جَلَٰبِيبِهِنَّ﴾

O, Profetule! Spune-le soțiilor tale, fiicelor tale și femeilor credincioșilor să-și coboare asupra lor veșmintele exterioare.
Coran, 33:59 · fragment

Porunca de a-și coborî asupra lor veșmintele exterioare le-a fost dată, pe lângă Mamele Credincioșilor, și fiicelor sale ﷺ și femeilor credincioșilor. Aceasta arată că rânduiala nu este rezervată Mamelor Credincioșilor, ci le privește atât pe ele, cât și pe celelalte.

După aceasta, el — fie ca Allah să aibă milă de el! — a arătat că, și dacă s-ar presupune că rânduiala le este rezervată lor, ele sunt un bun exemplu pentru celelalte femei. A spus la 6/592: *«Dacă ai aflat din ceea ce am menționat că rânduiala versetului acoperirii este generală și că versetele amintite împreună cu el arată acoperirea întregului trup al femeii înaintea bărbaților care nu-i sunt maḥram, ai aflat că în Coran există dovada acoperirii. Chiar dacă am presupune că versetul acoperirii este rezervat soțiilor sale ﷺ, nu încape îndoială că ele sunt cel mai bun exemplu pentru femeile musulmane în purtarea nobilă, care cere o puritate deplină și ferirea de murdăria bănuielii. Cel care încearcă să le împiedice pe femeile musulmane să urmeze exemplul lor în această purtare nobilă, venită de la cer, care păstrează cinstea și curăță de întinarea bănuielii — precum cei care cheamă astăzi la descoperire, expunerea podoabelor și amestecul dintre femei și bărbați — înșală comunitatea lui Muḥammad ﷺ și are inima bolnavă, după cum vezi.»*

Printre cele mai limpezi dovezi din Sunnah pentru obligația femeii de a-și acoperi fața înaintea bărbaților care nu-i sunt maḥram se află cele relatate despre acoperirea picioarelor femeilor. ʿAbd Allāh ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi! — a spus: «Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

> *„Allah nu va privi în Ziua Învierii la cel care își târăște veșmântul din trufie."*

Umm Salamah a întrebat: *„Atunci ce să facă femeile cu poalele veșmintelor lor?"* El a spus: *„Să le lase în jos cu o palmă."* Ea a spus: *„Atunci li se vor descoperi picioarele."* El a spus: *„Să le lase în jos cu un cot, fără să adauge mai mult."*» Relatat de autorii colecțiilor Sunan și de alții. At-Tirmidhī (1731) a spus: *«Acesta este un hadith ḥasan ṣaḥīḥ.»*

Faptul că Legea a venit cu acoperirea picioarelor femeilor arată limpede, așadar, că acoperirea feței este obligatorie, fiindcă ea este locul ispitei și al frumuseții femeii, iar acoperirea ei este cu atât mai îndreptățită decât acoperirea picioarelor.

În rugăciune, femeia liberă își acoperă întregul trup, în afară de față. Această părere menționată de șeic — fie ca Allah să aibă milă de el! — a fost atribuită în Al-Mughnī (2/326) școlii imamului Aḥmad. A fost menționată și o altă relatare de la el, potrivit căreia este îngăduită și descoperirea mâinilor, părere atribuită și lui Mālik și Ash-Shāfiʿī. Lui Abū Ḥanīfah i-a fost atribuită îngăduința descoperirii picioarelor, pe lângă față și mâini. Dacă însă în apropierea femeii care se roagă sunt bărbați care nu-i sunt maḥram, ea își acoperă fața. În Al-Mughnī (2/331) se spune: *«Ibn ʿAbd al-Barr a spus: Au căzut de acord că femeia trebuie să-și descopere fața în rugăciune și în starea de iḥrām.»*

Limitarea descoperirii, în rugăciune, numai la față, asupra căreia învățații au căzut de acord, este calea mai potrivită și mai precaută.

Cât despre femeia aflată în sclavie, dacă se roagă cu capul descoperit, rugăciunea ei este valabilă potrivit tuturor învățaților, în afară de Al-Ḥasan, după cum s-a redat în Al-Mughnī (2/331). Asupra descoperirii altor părți în afară de cap există deosebiri de părere între învățați. Mai potrivit pentru ea este să fie asemenea femeii libere în pudoare și acoperire în toate împrejurările, în rugăciune și în afara ei.

قوله: الشرط السابع: دخول الوقت، والدليل من السّنّة حديث جبريل عليه السلام أنه أمّ النبي صلى الله عليه وسلم في أول الوقت وفي آخره فقال: "يا محمد الصلاة

بين هذين الوقتين" وقوله تعالى ﴿إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ كَانَتْ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ كِتَٰبًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء:١٠٣] ، أي: مفروضاً في الأوقات، ودليل الأوقات قوله تعالى: ﴿أَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ لِدُلُوكِ ٱلشَّمْسِ إِلَىٰ غَسَقِ ٱلَّيْلِ وَقُرْءَانَ ٱلْفَجْرِ ۖ إِنَّ قُرْءَانَ ٱلْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ [الإسراء: ٧٨] "٠

*Spusele sale: «**A șaptea condiție:** intrarea timpului rugăciunii. Dovada din Sunnah este hadithul lui Jibrīl — pacea fie asupra sa! —, care l-a condus pe Profet ﷺ în rugăciune la începutul timpului și la sfârșitul lui, apoi a spus: „O, Muḥammad! Rugăciunea este între aceste două timpuri.” Și cuvântul Preaînaltului: „Rugăciunea este pentru credincioși o îndatorire rânduită la timpuri hotărâte” [An-Nisāʾ 4:103], adică impusă la anumite timpuri. Dovada pentru aceste timpuri este cuvântul Preaînaltului: „Împlinește rugăciunea de la trecerea soarelui de zenit până la întunecarea nopții și recitarea zorilor, căci recitarea zorilor are martori” [Al-Isrāʾ 17:78].»*

Pentru valabilitatea rugăciunii, cele cinci rugăciuni trebuie împlinite la timpurile lor. Nu este îngăduit să fie împlinite înainte de timpul lor; dacă sunt împlinite atunci, trebuie repetate. Nu este îngăduită nici amânarea lor dincolo de timpul lor. Dacă omul amână o rugăciune până când timpul ei a trecut din pricina unui somn fără neglijență sau din uitare, o recuperează și nu are păcat. Dacă o amână din alt motiv, păcătuiește și o recuperează. Hadithul despre Jibrīl care l-a condus pe Profet ﷺ în rugăciune timp de două zile a fost relatat de un grup de companioni, printre

care Ibn ʿAbbās și Jābir. Se găsește la Abū Dāwūd (393–394) și la At-Tirmidhī (149–150). Vezi și comentariul la hadithurile 3081 și 11249 din Musnad-ul imamului Aḥmad. Printre cele mai limpezi relatări despre timpurile celor cinci rugăciuni se află hadithul lui ʿAbd Allāh ibn ʿAmr — Allah să fie mulțumit de amândoi! — din Ṣaḥīḥ Muslim (612), potrivit căruia Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

«Timpul rugăciunii de amiază este când soarele trece de zenit, iar umbra omului ajunge cât înălțimea lui, cât timp nu a intrat timpul rugăciunii de după-amiază. Timpul rugăciunii de după-amiază ține până când soarele începe să îngălbenească. Timpul rugăciunii de apus ține până când dispare amurgul. Timpul rugăciunii de noapte ține până la mijlocul nopții. Timpul rugăciunii de dimineață este de la ivirea zorilor până când răsare soarele. Când soarele răsare, oprește-te de la rugăciune, fiindcă el răsare între cele două coarne ale Satanei.»

قوله: الشرط الثامن: استقبال القبلة، والدليل قوله تعالى: ﴿قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي ٱلسَّمَآءِ ۖ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَىٰهَا ۚ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۥ﴾ [البقرة:١٤٤] .

*Spusele sale: «**A opta condiție:** îndreptarea către qiblah. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „Vedem întoarcerea feței tale către cer. Te vom îndrepta către o qiblah care îți va fi pe plac. Întoarce-ți, așadar, fața către Moscheea cea Sfântă! Oriunde v-ați afla, întoarceți-vă fețele către ea!" [Al-Baqarah 2:144].»*

O condiție a împlinirii rugăciunilor este îndreptarea către qiblah, adică spre nobila Kaʿbah. Dacă omul se află într-o așezare sau are lângă el pe cineva care îi poate arăta direcția qiblah, trebuie să întrebe despre ea. Nu-i este îngăduit să se roage după propria apreciere când are pe cine să întrebe. Dacă se roagă și nu este îndreptat către qiblah, trebuie să repete rugăciunea. Dacă însă se află în călătorie, se străduiește să-i afle direcția. Dacă se roagă și se dovedește că nu s-a îndreptat către qiblah, rugăciunea sa este valabilă, potrivit cuvântului Preaînaltului:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți.
Coran, 64:16 · fragment

Călătorul poate împlini toate rugăciunile voluntare pe animalul său de călărie, fără să fie îndreptat către qiblah. Sunnah a fost transmisă în această privință de la un grup de companioni. Dintre acestea face parte hadithul lui ʿĀmir ibn Rabīʿah — Allah să fie mulțumit de el! — care a spus: *«L-am văzut pe Trimisul lui Allah ﷺ pe animalul său de călărie, împlinind rugăciuni voluntare și făcând semne cu capul, indiferent către ce direcție se îndrepta. Trimisul lui Allah ﷺ nu făcea însă aceasta în rugăciunea obligatorie.»* Relatat de Al-Bukhārī (1097) și de Muslim (701). Când călătorul dorește să împlinească o rugăciune voluntară pe animal, la început se îndreaptă către qiblah, apoi merge în orice direcție dorește. Dovada este hadithul lui Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el! — relatat de Abū Dāwūd (1225): *«Când Trimisul lui Allah ﷺ era în călătorie și dorea să împlinească o rugăciune voluntară, își îndrepta cămila către qiblah și rostea takbīr-ul, apoi se ruga în direcția spre care îl purta cămila.»* Al-Ḥāfiẓ Ibn Ḥajar a spus în Bulūgh al-Marām că lanțul său de transmitere este ḥasan. Șeicul nostru, șeicul ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz — fie ca Allah să aibă milă de el! — a spus în notele sale la această carte (1/176): *«Este după cum a spus autorul: transmițătorii săi sunt demni de încredere și nu este nimic în neregulă cu ei. Astfel, acest hadith*

particularizează celelalte hadithuri care vorbesc în termeni generali despre îndreptarea sa ﷺ, în călătorie, către direcția de mers.»

قوله: الشرط التاسع: النية، ومحلها القلب والتلفظ بها بدعة، والدليل حديث: "إنما الأعمال بالنيات وإنما لكل امرىء ما نوى" .

*Spusele sale: «**A noua condiție:** intenția. Locul ei este inima, iar rostirea ei este o inovație. Dovada este hadithul: „Faptele sunt numai după intenții și fiecare om are numai ceea ce a intenționat.”»*

Intenția este o condiție în rugăciune și în celelalte acte de adorare. Rugăciunea nu este valabilă fără intenție, potrivit spuselor Profetului ﷺ: *«Faptele sunt numai după intenții.»* Relatat de Al-Bukhārī (1) și de Muslim (1907). Prin intenție se face deosebirea între o rugăciune obligatorie și alta, precum și între o rugăciune obligatorie și una voluntară. Când am vorbit despre intenție, dintre condițiile abluțiunii, s-a arătat că omului nu-i este îngăduit să rostească ceea ce a intenționat, în afară de ritualurile pelerinajului. În acestea poate rosti ceea ce a intenționat, spunând: *«Labbayka ʿumratan»*, *«Labbayka ḥajjan»* sau *«Labbayka ʿumratan wa-ḥajjan»*.

6 Stâlpii rugăciunii

قوله: وأركان الصلاة أربعة عشر: القيام مع القدرة، وتكبيرة الإحرام، وقراءة الفاتحة، والركوع، والرفع منه، والسجود على الأعضاء السبعة، والاعتدال منه، والجلسة بين السجدتين، والطمأنينة في جميع الأركان، والترتيب، والتشهد الأخير، والجلوس له، والصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم، والتسليمتان.

Spusele sale: «Stâlpii rugăciunii sunt paisprezece: statul în picioare când omul poate; takbīr-ul de intrare în rugăciune; recitarea surei Al-Fātiḥah; înclinarea, rukūʿ; ridicarea din ea; prosternarea pe cele șapte părți ale trupului; ridicarea dreaptă din ea; șederea dintre cele două prosternări; liniștirea în toți stâlpii; respectarea ordinii; ultimul tashahhud; șederea pentru el; invocarea binecuvântării asupra Profetului ﷺ; și cele două saluturi de încheiere.»

În limbă, rukn-ul unui lucru este partea sa cea mai puternică, iar ṣalāh înseamnă rugă de cerere. În Lege, rugăciunea înseamnă cuvinte și fapte anume, începute prin takbīr și încheiate prin salām. Stâlpii rugăciunii fac parte din ea. Deosebirea dintre o condiție și un stâlp este că stâlpul unui lucru face parte din el și este cuprins în el. Condiția nu face parte din lucrul respectiv, ci fie

îl precedă și îl însoțește, precum puritatea rituală, fie îl însoțește, precum îndreptarea către qiblah.

Statul în picioare

قوله: الركن الأول: القيام مع القدرة، والدليل قوله تعالى: ﴿حَٰفِظُواْ عَلَى ٱلصَّلَوَٰتِ وَٱلصَّلَوٰةِ ٱلۡوُسۡطَىٰ وَقُومُواْ لِلَّهِ قَٰنِتِينَ﴾ [البقرة:٢٣٨] .

*Spusele sale: «**Primul stâlp:** statul în picioare când omul poate. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „Păziți rugăciunile și rugăciunea de mijloc și stați înaintea lui Allah cu supunere!” [Al-Baqarah 2:238].»*

În rugăciunea obligatorie, omul trebuie să se roage în picioare dacă poate sta în picioare. Rugăciunea celui care se roagă așezat, deși poate sta în picioare, nu este valabilă. Dovada este hadithul lui ʿImrān ibn Ḥuṣayn — Allah să fie mulțumit de el! — potrivit căruia Trimisul lui Allah ﷺ a spus: *«Roagă-te în picioare; dacă nu poți, așezat; dacă nu poți, întins pe o parte.»* Relatat de Al-Bukhārī (1117).

Cât despre rugăciunea voluntară, ea poate fi împlinită așezat, iar răsplata este jumătate din răsplata celui care se roagă în picioare. Mai bine este să fie împlinită în picioare, pentru a dobândi răsplata întreagă. Dovada este hadithul lui ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi! — în această privință, relatat de Muslim (735). Dacă bolnavul nu poate să se roage în picioare și împlinește așezat rugăciunile obligatorii și pe cele voluntare, răsplata sa este întreagă, potrivit spuselor Profetului ﷺ din hadithul lui Abū Mūsā — Allah să fie mulțumit de el!: *«Când robul se îmbolnăvește sau călătorește, i se scrie asemenea faptelor pe care le săvârșea când era acasă și sănătos.»* Relatat de Al-Bukhārī (2996).

Takbīr-ul de intrare

قوله: الثاني تكبيرة الإحرام، والدليل حديث: "تحريمها التكبير وتحليلها التسليم" .

*Spusele sale: «**Al doilea:** takbīr-ul de intrare în rugăciune. Dovada este hadithul: „Takbīr-ul face oprite lucrurile îngăduite înaintea rugăciunii, iar salām-ul le face din nou îngăduite.”»*

Takbīr-ul de intrare este primul takbīr al rugăciunii. El este pentru rugăciune asemenea intrării în starea de iḥrām pentru ḥajj și ʿumrah. A fost numit takbīrat al-iḥrām fiindcă, după ce omul intră prin el în rugăciune, îi sunt oprite lucruri care îi erau îngăduite înainte, precum mâncatul, băutul, vorbitul și altele. De aceea, Profetul ﷺ a spus:

> *«Takbīr-ul face oprite lucrurile îngăduite înaintea rugăciunii, iar salām-ul le face din nou îngăduite.»*

Relatat de At-Tirmidhī și de alții, de la ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el! At-Tirmidhī a spus, la numărul 3: *«Acest hadith este cel mai autentic și mai bun din acest capitol.»* Vezi Irwāʾ al-Ghalīl (301).

Ruga de deschidere

قوله: وبعدها الاستفتاح، وهو سنّة، قول: "سبحانك اللهم وبحمدك، وتبارك اسمك، وتعالى جدك، ولا إله غيرك". ومعنى (سبحانك اللهم) : أي أنزهك التنزيه اللائق بجلالك. (وبحمدك) : أي ثناء عليك. (وتبارك اسمك) : أي البركة تنال بذكرك. (وتعالى جدك) : أي جلّت عظمتك. (ولا إله غيرك) : أي لا معبود في الأرض ولا في السماء بحق سواك يا الله.

Spusele sale: «După aceasta urmează ruga de deschidere, care este Sunnah, prin cuvintele: „Slavă Ție, o, Allah, și laudă Ție! Binecuvântat este Numele Tău, înaltă este măreția Ta și nu există altă divinitate în afară de Tine.” Înțelesul cuvintelor Subḥānaka Allāhumma, „Slavă Ție, o, Allah”, este: Te declar lipsit de orice neajuns, așa cum se cuvine slavei Tale. Wa-bi-ḥamdika, „și laudă Ție”, înseamnă lauda adusă Ție. Wa-tabāraka ismuka, „binecuvântat este Numele Tău”, înseamnă că binecuvântarea se dobândește prin pomenirea Ta. Wa-taʿālā jadduka, „înaltă este măreția Ta”, înseamnă că măreția Ta este înălțată. Wa-lā ilāha ghayruka, „și nu există altă divinitate în afară de Tine”, înseamnă că nimeni de pe pământ și din cer nu este adorat pe drept în afară de Tine, o, Allah.»

Rostirea în șoaptă a rugii de deschidere după takbīr-ul de intrare și înaintea recitării face parte dintre practicile Sunnah și cele recomandate ale rugăciunii. De la Profet ﷺ au fost transmise în mod statornic mai multe formulări. Omul folosește una dintre ele în rugăciunea sa și nu le adună pe toate într-o singură rugăciune. Formula menționată de șeic este una dintre ele și a fost relatată de la ʿUmar, ʿĀʾishah și Abū Saʿīd — Allah să fie mulțumit de ei! Vezi Irwāʾ al-Ghalīl (340, 341).
Apoi șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a explicat această rugă. Îmbinarea proclamării slavei și a laudei cuprinde declararea lui Allah Atotputernicul și Mărețul ca fiind lipsit de tot ceea ce nu I se cuvine și afirmarea oricărei desăvârșiri care I se cuvine. Tabāraka are forma verbală tafāʿala și provine din barakah, *«binecuvântare»*. Orice bine și orice binecuvântare se dobândesc prin pomenirea Sa — Slăvit și Preaînalt este El! Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ﴾

Prin pomenirea lui Allah se liniștesc inimile.
Coran, 13:28 · fragment

Și a spus:

﴿فَٱذْكُرُونِىٓ أَذْكُرْكُمْ﴾

Pomeniți-Mă și vă voi pomeni.
Coran, 2:152 · fragment

Profetul ﷺ a spus:

> *«Cel care Îl pomenește pe Domnul său și cel care nu-L pomenește sunt asemenea celui viu și celui mort.»*

Relatat de Al-Bukhārī (6407), din hadithul lui Abū Mūsā — Allah să fie mulțumit de el! Este posibil ca prin *«Numele»* să se înțeleagă toate Numele. Ar fi atunci un singular pus în legătură cu un

termen definit, care capătă astfel sens general, precum în cuvântul Preaînaltului:

﴿وَإِن تَعُدُّواْ نِعْمَتَ ٱللَّهِ لَا تُحْصُوهَآ﴾

Dacă ați număra binefacerea lui Allah, nu ați putea să o cuprindeți.
Coran, 14:34 · fragment

Wa-taʿālā jadduka, *«înaltă este măreția Ta»*, este asemenea cuvântului Preaînaltului:

﴿وَأَنَّهُۥ تَعَٰلَىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا ٱتَّخَذَ صَٰحِبَةً وَلَا وَلَدًا﴾

Măreția Domnului nostru este înaltă. El nu Și-a luat nici soață, nici fiu.
Coran, 72:3

Aceste trei expresii din rugă — subḥānaka, tabāraka și taʿālā — sunt folosite numai pentru Allah Preaînaltul. Nu i se spune altcuiva: subḥānaka, tabārakta și taʿālayta și nici nu se spune despre altcineva: subḥānahu, tabāraka și taʿālā.

Cererea ocrotirii

قوله: (أعوذ بالله من الشيطان الرجيم) : معنى (أعوذ) : ألوذ وألتجىء وأعتصم بك يا الله من الشيطان الرجيم، المطرود، المبعد عن رحمة الله، لا يضرّني في ديني، ولا في دنياي.

Spusele sale: «Aʿūdhu bi-llāhi min ash-shayṭāni ar-rajīm, „Caut ocrotire la Allah împotriva Satanei cel alungat". Aʿūdhu înseamnă: caut adăpost, refugiu și ocrotire la Tine, o, Allah, împotriva Satanei cel alungat, izgonit și îndepărtat de îndurarea lui Allah, ca să nu-mi dăuneze nici în religia mea, nici în viața mea lumească.»

După ruga de deschidere și înaintea recitării se rostește cererea de ocrotire, istiʿādhah. Șeicul a menționat-o și a explicat-o. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿فَإِذَا قَرَأْتَ ٱلْقُرْءَانَ فَٱسْتَعِذْ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ﴾

Când reciți Coranul, caută ocrotire la Allah împotriva Satanei cel alungat,
Coran, 16:98

adică atunci când dorești să-l reciți. Ibn Kathīr a spus în explicarea acestui verset: *«Aceasta este o poruncă de recomandare, nu o obligație. Abū Jaʿfar ibn Jarīr și alți imami au redat consensul asupra acestui fapt.»*

Recitarea surei Al-Fātiḥah

قوله: وقراءة الفاتحة ركن في كل ركعة، كما في حديث: "لا صلاة لمن لم يقرأ بفاتحة الكتاب" وهي أم القرآن.

Spusele sale: «Recitarea surei Al-Fātiḥah este un stâlp în fiecare rakʿah, potrivit hadithului: „Nu are rugăciune cel care nu recită Deschiderea Cărții.” Ea este Mama Coranului.»

Recitarea surei Al-Fātiḥah în fiecare rakʿah a rugăciunii este obligatorie pentru imam, pentru cel care îl urmează și pentru cel care se roagă singur, potrivit spuselor Profetului ﷺ: *«Nu are rugăciune cel care nu recită Deschiderea Cărții.»* Relatat de Al-Bukhārī (756) și de Muslim (394). Cel care urmează imamul o recită în urma acestuia atât în rugăciunea cu recitare în șoaptă, cât și în cea cu recitare cu glas tare. Dovada pentru recitarea ei în urma imamului, când acesta recită cu glas tare, este hadithul unui companion al Profetului ﷺ care a spus:

«Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „Poate că recitați în urma imamului, în timp ce imamul recită?” Ei au spus: „Da, facem aceasta.” El a spus: „Nu faceți aceasta, în afară de recitarea Mamei Cărții de către unul dintre voi”»

, ori a spus: *«Deschiderea Cărții.»* Relatat de Aḥmad în Musnad-ul său (18070), cu un lanț autentic de transmitere. O relatare asemănătoare a venit și de la ʿUbādah ibn aṣ-Ṣāmit — Allah să fie mulțumit de el! În lanțul ei se află Muḥammad ibn Isḥāq, însă el a arătat explicit că a auzit relatarea, fiind astfel înlăturat riscul tadlīs-ului său. Relatat de Aḥmad în Al-Musnad (22745). Această relatare se împacă cu cele despre încetarea recitării de către oameni în urma imamului și cu hadithurile *«Cine are un imam,*

recitarea acestuia este recitare și pentru el» și *«Când el recită, ascultați în tăcere»*, înțelegând că acestea se referă la recitarea altor pasaje decât Al-Fātiḥah.

Apoi șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a explicat pe scurt sura Al-Fātiḥah, spunând:

Explicarea surei Al-Fātiḥah

﴿بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ﴾ : بركة واستعانة.

«„În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător!”: căutarea binecuvântării și cererea ajutorului.»

Aceasta înseamnă că musulmanul rostește basmalah căutând binecuvântarea prin Numele lui Allah și cerând ajutorul lui Allah în recitarea sa. La fel procedează în orice lucru înaintea căruia rostește Numele lui Allah: o face pentru binecuvântare și ajutor. Basmalah se recită în șoaptă. Ea este un verset din Coran. Dacă este un verset al fiecărei sure sau un verset de sine stătător care desparte surele, precum și dacă este un verset al surei Al-Fātiḥah sau nu face parte din ea, sunt chestiuni în care învățații au mai multe păreri. Faptul că aparține Coranului este arătat de includerea ei în muṣḥaf de către companioni, care nu au inclus acolo decât ceea ce este Coran. În Sunan Abī Dāwūd (788), cu un lanț autentic de transmitere, se relatează de la Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi! — că a spus: *«Profetul ﷺ nu cunoștea despărțirea dintre sure până când nu-i era revelat: „În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător!”»*

Între învățați nu există deosebire de părere că basmalah este o parte dintr-un verset din cuprinsul surei An-Naml. Sura Al-Fātiḥah are șapte versete. Cei dintre învățați care spun că basmalah este un verset al surei Al-Fātiḥah o numără printre cele șapte. Cei care spun că nu face parte din Al-Fātiḥah socotesc al șaptelea verset: *«Nu al celor asupra cărora s-a abătut mânia și nici al celor rătăciți.»* Printre dovezile că basmalah nu este un verset din Al-Fātiḥah se află spusele Profetului ﷺ din hadithul qudsī: *«Allah Atotputernicul și Mărețul a spus: „Am împărțit rugăciunea între Mine și robul Meu în două jumătăți, iar robului Meu îi revine ceea ce cere. Când robul spune: «Laudă lui Allah, Stăpânul lumilor!», Allah Preaînaltul spune: «Robul Meu M-a lăudat…»”» —*

până la sfârșitul hadithului. Relatat de Muslim, de la Abū Hurayrah (395). În el nu a fost menționată basmalah.

قوله: ﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ﴾ : الحمد ثناء، والألف واللام لاستغراق جميع المحامد، وأما الجميل الذي لا صنع له فيه مثل الجمال ونحوه: فالثناء به يسمى مدحاً لا حمداً.

Spusele sale: «„Laudă lui Allah!” Al-ḥamd înseamnă laudă, iar articolul al- cuprinde toate laudele. Cât despre însușirile frumoase asupra cărora omul nu are o contribuție, precum frumusețea și altele asemenea ei, lauda lor se numește madh, elogiu, nu ḥamd.»

Lauda adusă Domnului lor de către robi este un act de adorare. Ea face parte din monoteismul adorării, care înseamnă afirmarea unicității lui Allah prin faptele robilor. Allah — Slăvit și Preaînalt este El! — este vrednic de laudă pentru fiecare binefacere dobândită de robi, fie că vreunul dintre ei a avut sau nu vreun rol în dobândirea ei. Întregul merit pentru toate acestea Îi aparține lui Allah — Slăvit și Preaînalt este El! Preaînaltul a spus:

﴿وَمَا بِكُم مِّن نِّعْمَةٍ فَمِنَ ٱللَّهِ﴾

Orice binefacere aveți este de la Allah.
Coran, 16:53 · fragment

În îndemnul său către Ibn ʿAbbās, Profetul ﷺ a spus:

«Să știi că, dacă întreaga comunitate s-ar aduna să-ți aducă un folos, nu ți-ar aduce decât folosul pe care Allah ți l-a scris.»

Toate laudele, în realitate, Îi aparțin lui Allah; numai El — Slăvit este El! — este lăudat în orice împrejurare. Cât despre robi, pentru

faptele frumoase pe care le aleg, precum bunătatea, binefacerea și săvârșirea binelui, li se aduce ḥamd, laudă. Pentru însușirile frumoase la care nu au o contribuție, precum frumusețea și înfățișarea plăcută, li se aduce madh, elogiu, nu ḥamd.

قوله: ﴿رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾ : الرب: هو المعبود، الخالق، الرازق، المالك، المتصرف، مربي جميع الخلق بالنعم.

"العالمين" : كل ما سوى الله عالم وهو رب الجميع.

Spusele sale: «„Stăpânul lumilor”: Domnul este Cel adorat, Creatorul, Dătătorul mijloacelor de trai, Stăpânul, Cel care rânduiește toate lucrurile și Cel care îngrijește întreaga făptură prin binefaceri. Prin „lumi” se înțelege tot ceea ce este în afara lui Allah, iar El este Domnul tuturor.»

Aceste cuvinte cuprind afirmarea unicității Sale în stăpânire, în Numele și Însușirile Sale. Monoteismul stăpânirii înseamnă afirmarea unicității Sale în faptele Sale — Slăvit și Preaînalt este El! Numai El creează, dă mijloacele de trai, dă viață și aduce moartea. El nu are asociat în stăpânirea Sa și nici în adorarea care I se cuvine. Ale Sale — Slăvit și Preaînalt este El! — sunt Numele cele mai frumoase și Însușirile cele mai înalte. În acest verset, *«Laudă lui Allah, Stăpânul lumilor!»*, apar două dintre Numele lui Allah: Allah și Ar-Rabb. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿سَلَٰمٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ﴾

Pace! — un cuvânt din partea unui Domn Îndurător.
Coran, 36:58

قوله: ﴿ٱلرَّحۡمَٰنِ﴾ : رحمة عامة جميع المخلوقات.

﴿ٱلرَّحِيمِ﴾ : رحمة خاصة بالمؤمنين، والدليل قوله تعالى:

﴿وَكَانَ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ رَحِيمًا﴾ .

Spusele sale: «Ar-Raḥmān, „Cel Milostiv”: o milă generală, care cuprinde toate făpturile. Ar-Raḥīm, „Îndurătorul”: o milă deosebită pentru credincioși. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „El este Îndurător cu credincioșii.”»

Ar-Raḥmān și Ar-Raḥīm sunt două dintre Numele lui Allah. Amândouă arată una dintre Însușirile Sale: îndurarea. Toate Numele lui Allah Atotputernicul și Mărețul sunt derivate și arată înțelesuri care sunt Însușiri; din fiecare Nume al Său se desprinde, așadar, o Însușire a Sa. Ar-Raḥmān are un înțeles mai cuprinzător decât Ar-Raḥīm și nu este folosit decât pentru Allah; altcuiva nu i se spune Raḥmān. Raḥīm este folosit însă pentru Allah și pentru alții. Allah Preaînaltul a spus despre Profetul Său ﷺ:

﴿لَقَدۡ جَآءَكُمۡ رَسُولٞ مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ عَزِيزٌ عَلَيۡهِ مَا عَنِتُّمۡ حَرِيصٌ عَلَيۡكُم بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ رَءُوفٞ رَّحِيمٞ﴾

A venit la voi un Trimis dintre voi. Greu îi este ceea ce vă apasă, este plin de grijă pentru voi, iar față de credincioși este blând și îndurător.

Coran, 9:128

قوله ﴿مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ﴾ : يوم الجزاء والحساب، يوم كل يجازى بعمله، إن خيراً فخير، وإن شراً فشر، والدليل قوله تعالى: ﴿وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا يَوۡمُ ٱلدِّينِ ثُمَّ مَآ أَدۡرَىٰكَ مَا يَوۡمُ ٱلدِّينِ يَوۡمَ لَا تَمۡلِكُ نَفۡسٞ لِّنَفۡسٖ شَيۡـٔٗاۖ وَٱلۡأَمۡرُ يَوۡمَئِذٖ لِّلَّهِ﴾ [الانفطار: ١٧-١٩] ، والحديث عنه صلى الله عليه وسلم "الكيس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت، والعاجز من أتبع نفسه هواها وتمنى على الله الأماني.

Spusele sale: «„Stăpânul Zilei Judecății”: ziua răsplătirii și a socotelii, ziua în care fiecare este răsplătit după fapta sa: pentru bine, cu bine, iar pentru rău, cu rău. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „Și ce te-ar face să știi ce este Ziua Judecății? Apoi, ce te-ar face să știi ce este Ziua Judecății? Ziua în care niciun suflet nu va putea face nimic pentru alt suflet, iar porunca în acea zi va fi numai a lui Allah” [Al-Infițār 82:17–19]. Și hadithul Profetului ﷺ: „Chibzuit este cel care își cere socoteală și lucrează pentru ceea ce urmează după moarte. Neputincios este cel care își urmează poftele și își pune în Allah nădejdi deșarte.”»

Allah — Slăvit și Preaînalt este El! — este Stăpânul tuturor lucrurilor, Stăpânul acestei lumi și al Vieții de Apoi. Ziua Judecății a fost menționată aici în mod deosebit ca fiind sub stăpânirea Sa, fiindcă este ziua în care făpturile se supun Stăpânului lumilor. Aceasta se deosebește de viața lumească, în care au existat oameni răzvrătiți și trufași, care au spus: *«Eu sunt domnul vostru cel mai înalt»* și *«Eu nu cunosc pentru voi altă divinitate în afară de mine»*. Hadithul menționat de șeic a fost relatat de At-Tirmidhī (2459), iar în lanțul său se află Abū Bakr ibn Abī Maryam, care este un transmițător slab.

قوله: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ﴾ : أي لا نعبد غيرك، عهد بين العبد وبين ربّه ألاّ يعبد إلاّ إياه. ﴿وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ : عهد بين العبد وبين ربّه ألاّ يستعين بأحد غير الله.

Spusele sale: «„Numai pe Tine Te adorăm”: nu adorăm pe altcineva în afară de Tine. Este un legământ între rob și Domnul său ca el să nu-L adore decât pe El. „Și numai de la Tine cerem ajutor”: un legământ între rob și Domnul său ca el să nu ceară ajutor de la altcineva în afară de Allah.»

Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore.
Coran, 51:56

Așezarea înainte a complementului, iyyāka, *«numai pe Tine»*, în adorare și în cererea ajutorului exprimă limitarea și exclusivitatea: adorarea Îi este rezervată numai lui Allah. Nu este adorat decât Allah și nu este cerut ajutorul decât de la Allah. Robul nu cere

ajutor de la îngeri, djinni sau de la cei absenți. Cât despre cererea ajutorului unui om prezent, care îl poate ajuta să dobândească un folos sau să înlăture un rău, aceasta este îngăduită și nu are nimic oprit.

قوله: ﴿ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ﴾ : معنى ﴿ٱهۡدِنَا﴾ : دلنا، وأرشدنا، وثبتنا، و ﴿ٱلصِّرَٰطَ﴾ : الإسلام، وقيل: الرسول، وقيل: القرآن، والكل حق، و ﴿ٱلۡمُسۡتَقِيمَ﴾ : الذي لا عوج فيه.

Spusele sale: «„Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă!” Înțelesul lui „călăuzește-ne” este: arată-ne, îndrumă-ne și întărește-ne. „Calea” înseamnă Islamul; s-a spus și că înseamnă Trimisul sau Coranul, iar toate acestea sunt adevărate. „Cea dreaptă” este cea în care nu există abatere.»

Nevoia robilor de călăuzire către calea cea dreaptă este mai presus de orice altă nevoie, iar trebuința lor pentru ea este mai presus de orice altă trebuință. Au mai multă nevoie de ea decât de hrană și băutură, fiindcă hrana și băutura sunt mijloacele dăinuirii lor în această viață lumească, pe când călăuzirea lor către calea cea dreaptă este mijlocul izbânzii și al fericirii lor în această viață și în Viața de Apoi. Cererea călăuzirii către calea cea dreaptă cuprinde cererea de a li se arăta și de a fi îndrumați către calea adevărului și a călăuzirii. Cuprinde și cererea ajutorului de a urma calea cea dreaptă. Când robul Îi cere Domnului său, în fiecare rakʿah a rugăciunii, călăuzirea către calea cea dreaptă, el Îi cere lui Allah Atotputernicul și Mărețul să-l statornicească în călăuzirea pe care a dobândit-o și Îi cere un spor de călăuzire. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ ٱهۡتَدَوۡاْ زَادَهُمۡ هُدٗى وَءَاتَىٰهُمۡ تَقۡوَىٰهُمۡ﴾

Celor care au urmat călăuzirea El le sporește călăuzirea și le dăruiește evlavia lor.

Coran, 47:17

Nu există nicio contradicție între explicarea lui *«călăuzește-ne»* prin *«arată-ne»*, *«îndrumă-ne»* și *«întărește-ne»* și nici între explicarea căii celei drepte prin Islam, Trimis și Coran. Aceasta este o deosebire prin varietate, nu prin opoziție. De aceea șeicul a spus: *«Toate sunt adevărate.»* Explicările înaintașilor sunt adesea de acest fel: fie explică prin cuvinte cu înțelesuri apropiate, toate adevărate și fără contradicție, ca aici, fie explică prin exemplu, adică lămuresc o expresie generală prin unele dintre lucrurile cuprinse în ea. De pildă, cuvântul Preaînaltului:

﴿رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِي ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٗ وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ حَسَنَةٗ﴾

Domnul nostru! Dă-ne bine în această viață și bine în Viața de Apoi.

Coran, 2:201 · fragment

Explicarea binelui acestei lumi printr-o soție dreaptă, un copil drept sau avere bună nu cuprinde nicio contradicție între aceste înțelesuri; este o explicare prin exemplu.

قوله: ﴿صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ﴾ : طريق المنعم عليهم،

Spusele sale: „Pe calea celor pe care i-ai binecuvântat, nu a celor asupra cărora s-a abătut mânia și nici a celor rătăciți”: calea celor binecuvântați.

والدليل قوله تعالى: ﴿وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ فَأُوْلَٰٓئِكَ مَعَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلصِّدِّيقِينَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَٱلصَّٰلِحِينَ ۚ وَحَسُنَ أُوْلَٰٓئِكَ رَفِيقًا﴾ [النساء:٦٩] ،

Dovada este cuvântul Preaînaltului: „Cei care ascultă de Allah și de Trimis sunt împreună cu aceia pe care Allah i-a binecuvântat: profeții, cei cu credință deplină, martirii și oamenii drepți. Ce tovarăși buni sunt aceștia!” [An-Nisāʾ 4:69].

﴿غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ﴾ : وهم اليهود، معهم علم ولم يعملوا به، تسأل الله أن يجنبك طريقهم، ﴿وَلَا ٱلضَّآلِّينَ﴾ : وهم النصارى، يعبدون الله على جهل وضلال، تسأل الله أن يجنبك طريقهم،

„Nu a celor asupra cărora s-a abătut mânia”: aceștia sunt evreii, care au avut cunoaștere, dar nu au lucrat potrivit ei. Îi ceri lui Allah să te ferească de calea lor. „Și nici a celor rătăciți”: aceștia sunt creștinii, care Îl adoră pe Allah în neștiință și rătăcire. Îi ceri lui Allah să te ferească de calea lor.

ودليل الضالين، قوله تعالى: ﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِٱلْأَخْسَرِينَ أَعْمَـٰلًا ٱلَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾ [الكهف:١٠٣] ،

Dovada privitoare la cei rătăciți este cuvântul Preaînaltului: „Spune: Să vă vestim cine sunt cei mai pierduți în faptele lor? Aceia a căror străduanie în viața lumească s-a rătăcit, în vreme ce ei socotesc că fac un lucru bun” [Al-Kahf 18:103–104].

والحديث عنه صلى الله عليه وسلم "لتتبعن سنن من قبلكم حذو القذّة بالقذّة، حتى لو دخلوا جحر ضبٍّ لدخلتموه" ، قالوا: يا رسول الله! اليهود والنصارى؟ قال: "فمن" أخرجاه،

Și hadithul Profetului ﷺ: „Veți urma căile celor de dinaintea voastră întocmai, asemenea unei pene de săgeată potrivite cu cealaltă; chiar dacă ar intra într-o vizuină de șopârlă, ați intra și voi.” Ei au întrebat: „O, Trimis al lui Allah! Evreii și creștinii?” El a spus: „Cine alții?” Relatat de cei doi.

والحديث الثاني: "افترقت اليهود على إحدى وسبعين فرقة، وافترقت النصارى على اثنتين وسبعين فرقة،

وستفترق هذه الأمة على ثلاث وسبعين فرقة، كلها في النار إلاّ واحدة" . قلنا: من هي يا رسول الله؟ قال: "من كان على مثل ما أنا عليه وأصحابي" .

Și al doilea hadith: „Evreii s-au despărțit în șaptezeci și una de grupări, creștinii s-au despărțit în șaptezeci și două, iar această comunitate se va despărți în șaptezeci și trei de grupări: toate în Foc, în afară de una.” Am întrebat: „Care este ea, o, Trimis al lui Allah?” El a spus: „Cei care urmează ceea ce urmez eu și companionii mei.”

Calea cea dreaptă pentru care musulmanul Îi cere Domnului său călăuzire este calea celor binecuvântați: profeții, cei cu credință deplină, martirii și oamenii drepți. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِي مُسْتَقِيمًا فَٱتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا۟ ٱلسُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِۦ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّىٰكُم بِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

Aceasta este calea Mea cea dreaptă: urmați-o! Nu urmați alte căi, care v-ar despărți de calea Sa! Aceasta v-a poruncit, ca să aveți frică de El.

Coran, 6:153

Musulmanul Îi cere lui Allah Atotputernicul și Mărețul, în fiecare rakʿah a rugăciunii sale, să-l călăuzească spre calea adevărului și a călăuzirii și să-l ferească de calea oamenilor rătăcirii și ai abaterii, dintre evrei și creștini. Hadithul *«Veți urma căile celor de dinaintea voastră...»* a fost relatat de Al-Bukhārī

(7320) și de Muslim (2669), de la Abū Saʿīd. La începutul său, formularea lui Al-Bukhārī este: *«Veți urma căile celor de dinaintea voastră palmă după palmă și cot după cot»*, iar la Muslim: *«Veți urma oamenii de dinaintea voastră, palmă cu palmă și cot cu cot.»*

Hadithul despre despărțirea comunității a fost relatat de un grup de companioni ai Profetului ﷺ. Vezi documentarea lui în comentariul la hadithul 16937 din Musnad-ul imamului Aḥmad. Vezi și As-Silsilah aṣ-Ṣaḥīḥah de Al-Albānī (203–204), unde a transmis aprecierea autenticității sale de la Ibn Taymiyyah, Ash-Shāṭibī și Al-ʿIrāqī.

Prin *«comunitate»*, în acest hadith, se înțelege comunitatea celor care au răspuns chemării. Aceste șaptezeci și trei de grupări sunt musulmane. Una este salvată: cei care urmează ceea ce au urmat Profetul ﷺ și companionii săi. Celelalte șaptezeci și două de grupări sunt amenințate cu Focul din pricina abaterii lor de la calea adevărului, iar hotărârea asupra lor Îi revine lui Allah: dacă voiește, le pedepsește și, dacă voiește, le iartă. Cât despre comunitatea căreia îi este adresată chemarea, ea îi cuprinde pe toți oamenii și djinnii, de la trimiterea sa ﷺ până la venirea Ceasului. În ea intră evreii, creștinii și toate celelalte religii ale necredinței, potrivit spuselor Profetului ﷺ: *«Pe Cel în Mâna Căruia este sufletul lui Muḥammad! Oricine din această comunitate, evreu sau creștin, aude despre mine, apoi moare fără să creadă în ceea ce am fost trimis, va fi dintre oamenii Focului.»* Relatat de Muslim (153), de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el! Vezi Fatāwā al șeicului Islamului (7/218) și Fatāwā al-Lajnah ad-Dāʾimah (2/157).

Mișcările, liniștirea și ordinea

قوله: والركوع والرفع منه، والسجود على الأعضاء السبعة، والاعتدال منه، والجلسة بين السجدتين، والدليل قوله تعالى: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱرۡكَعُواْ وَٱسۡجُدُواْ﴾ [الحج:٧٧] ، والحديث عنه صلى الله عليه وسلم "أمرت أن أسجد على سبعة أعظم" ،

Spusele sale: Înclinarea și ridicarea din ea, prosternarea pe cele șapte părți ale trupului, ridicarea dreaptă din ea și șederea dintre cele două prosternări. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „O, voi cei care credeți! Înclinați-vă și prosternați-vă!” [Al-Ḥajj 22:77]. Și hadithul Profetului ﷺ: „Mi s-a poruncit să mă prosternez pe șapte oase.”

والطمأنينة في جميع الأفعال، والترتيب بين الأركان، والدليل حديث المسيء صلاته عن أبي هريرة قال: بينما نحن جلوس عند النبي صلى الله عليه وسلم إذ دخل رجل فصلى فسلم على النبي صلى الله عليه وسلم فقال: "ارجع فصل فإنك لم تصل" فعلها ثلاثاً، ثم قال:

والذي بعثك بالحق نبياً، لا أحسن غير هذا، فعلمني، فقال له النبي صلى الله عليه وسلم "إذا قمت إلى الصلاة فكبر، ثم اقرأ ما تيسر معك من القرآن، ثم اركع حتى تطمئن راكعاً، ثم ارفع حتى تعتدل قائماً، ثم اسجد حتى تطمئن ساجداً، ثم ارفع حتى تطمئن جالساً، ثم افعل ذلك في صلاتك كلها" .

Liniștirea în toate faptele și respectarea ordinii între stâlpi. Dovada este hadithul celui care s-a rugat greșit, de la Abū Hurayrah, care a spus: „Stăteam lângă Profet ﷺ când a intrat un om, s-a rugat, apoi l-a salutat pe Profet ﷺ. El i-a spus: «Întoarce-te și roagă-te, fiindcă nu te-ai rugat!» A făcut aceasta de trei ori. Omul a spus apoi: «Pe Cel care te-a trimis cu adevărul ca Profet, nu știu să fac altfel; învață-mă!» Profetul ﷺ i-a spus: «Când te ridici pentru rugăciune, rostește takbīr-ul, apoi recită ceea ce îți este ușor din Coran. Apoi înclină-te până când te liniștești în înclinare. Apoi ridică-te până când stai drept în picioare. Apoi prosternează-te până când te liniștești în prosternare. Apoi ridică-te până când te liniștești așezat. Apoi fă aceasta în întreaga ta rugăciune.»"

Aceștia sunt șapte dintre stâlpii rugăciunii și toți sunt fapte. Hadithul celui care s-a rugat greșit îi dovedește pe toți. A fost relatat de Al-Bukhārī (757) și de Muslim (397), de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el! Hadithul prosternării pe cele șapte părți ale trupului a fost relatat de

Al-Bukhārī (812), de la Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi! — care a spus: *«Profetul ﷺ a spus: „Mi s-a poruncit să mă prosternez pe șapte oase: pe frunte” — și a arătat cu mâna spre nas —, „pe cele două mâini, pe cei doi genunchi și pe vârfurile celor două picioare, fără să strângem veșmintele și părul.”»* L-a relatat și Muslim (490).

Liniștirea în stâlpi înseamnă calmul și lipsa grabei. Omul nu face aceste mișcări în pripă, asemenea ciugulitului, ci se liniștește în ele, fie că această liniștire este mai lungă sau mai scurtă. Cât despre ordine, împlinește stâlpii în succesiunea lor: statul în picioare, apoi înclinarea, ridicarea din ea, prosternarea și ședereа dintre cele două prosternări. Dacă, din uitare, se prosternează înainte de a se înclina, trebuie să revină și să împlinească înclinarea, apoi prosternarea. Prosternarea împlinită din uitare nu este luată în seamă.

Ultimul tashahhud

قوله: والتشهد الأخير ركن مفروض، كما في الحديث عن ابن مسعود رضي الله عنه قال: كنا نقول قبل أن يفرض علينا التشهد: السلام على الله من عباده، السلام على جبريل وميكائيل، فقال النبي صلى الله عليه وسلم "لا تقولوا: السلام على الله من عباده، فإن الله هو السلام، ولكن قولوا: التحيات لله، والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله" ،

Spusele sale: Ultimul tashahhud este un stâlp obligatoriu, după cum se spune în hadithul lui Ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el!: „Înainte să ne fie impus tashahhud-ul, spuneam: «Pacea fie asupra lui Allah din partea robilor Săi! Pacea fie asupra lui Jibrīl și Mīkāʾīl!» Profetul ﷺ a spus: «Nu spuneți: Pacea fie asupra lui Allah din partea robilor Săi!, fiindcă Allah este As-Salām. Spuneți însă: Toate cinstirile, rugăciunile și lucrurile bune sunt pentru Allah. Pacea fie asupra ta, o, Profetule, și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale! Pacea fie asupra noastră și asupra robilor drepți ai lui Allah!

Mărturisesc că nu există altă divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său.»”

ومعنى "التحيات" : جميع التعظيمات لله ملكاً واستحقاقاً، مثل: الانحناء والركوع، والسجود، والبقاء والدوام، وجميع ما يعظم به رب العالمين فهو لله، فمن صرف منه شيئاً لغير الله فهو مشرك كافر،

Înțelesul lui at-taḥiyyāt, „cinstirile”, este că toate formele de preamărire Îi aparțin lui Allah, ca stăpânire și drept: plecarea, înclinarea, prosternarea, dăinuirea și veșnicia. Tot ceea ce Îl preamărește pe Stăpânul lumilor Îi aparține lui Allah. Cel care îndreaptă ceva din acestea către altcineva decât Allah este un politeist necredincios.

و "الصلوات" معناها: جميع الدعوات، وقيل: الصلوات الخمس، و "الطيبات لله" : الله طيب، ولا يقبل من الأقوال والأعمال إلاّ طيبها،

Aṣ-ṣalawāt, „rugăciunile”, înseamnă toate rugile; s-a spus și că înseamnă cele cinci rugăciuni. Aṭ-ṭayyibāt li-llāh, „lucrurile bune sunt pentru Allah”: Allah este Bun și nu primește dintre cuvinte și fapte decât ceea ce este bun.

"السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته" : تدعو للنبي صلى الله عليه وسلم بالسلامة والرحمة والبركة، والذي يدعى له ما يدعى مع الله،

„Pacea fie asupra ta, o, Profetule, și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale!”: te rogi pentru Profet ﷺ, cerând pentru el ocrotire, îndurare și binecuvântare. Cel pentru care te rogi nu este invocat alături de Allah.

"السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين" ، تسلم على نفسك، وعلى كل عبد صالح في السماء والأرض، والسلام دعاء، والصالحون يدعى لهم ولا يدعون مع الله،

„Pacea fie asupra noastră și asupra robilor drepți ai lui Allah!”: te saluți pe tine și pe fiecare rob drept din cer și de pe pământ. Salām-ul este o rugă; pentru oamenii drepți se fac rugi, iar ei nu sunt invocați alături de Allah.

"أشهد أن لا إله إلاّ الله" وحده لا شريك له، تشهد شهادة اليقين أن لا يعبد في الأرض ولا في السماء بحق إلاّ الله،

„Mărturisesc că nu există altă divinitate vrednică de adorare în afară de Allah", numai El, fără asociat: mărturisești cu certitudine că nimeni de pe pământ și din cer nu este adorat pe drept în afară de Allah.

وشهادة أن محمداً رسول الله: بأنه عبد لا يعبد، ورسول لا يكذّب، بل يطاع ويتّبع، شرفه الله بالعبودية، والدليل قوله تعالى: ﴿تَبَارَكَ ٱلَّذِى نَزَّلَ ٱلْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِۦ لِيَكُونَ لِلْعَٰلَمِينَ نَذِيرًا﴾ [الفرقان:١] .

Mărturisirea că Muḥammad este Trimisul lui Allah înseamnă că el este un rob care nu este adorat și un Trimis care nu este dezmințit, ci este ascultat și urmat. Allah l-a cinstit prin calitatea de rob. Dovada este cuvântul Preaînaltului: „Binecuvântat este Cel care a pogorât Îndreptarul asupra robului Său, ca să fie pentru lumi un prevenitor!" [Al-Furqān 25:1].

Tashahhud-ul de dinaintea salutului de încheiere al fiecărei rugăciuni este unul dintre stâlpii ei. Acesta este al unsprezecelea stâlp. Al doisprezecelea este ședereа pentru el. Dacă omul rostește salām-ul după prosternare, a lăsat doi stâlpi. Dacă se așază, dar

uită să rostească tashahhud-ul, a lăsat un singur stâlp. Lăsarea amândurora sau numai a tashahhud-ului face rugăciunea nevalabilă. Tashahhud-ul a fost transmis de la Profet ﷺ în mai multe formulări.

Obligația este împlinită prin oricare dintre ele, fără să fie adunate într-o singură rugăciune. Tashahhud-ul menționat de șeic este cel al lui ʿAbd Allāh ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el! În unele dintre relatările sale se spune că Profetul ﷺ îi învăța această formulă așa cum îi învăța o sură din Coran. A fost numită tashahhud fiindcă se încheie cu *«Mărturisesc că nu există altă divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său»*.
Acest tashahhud a fost relatat de Al-Bukhārī (831) și de Muslim (402). La Al-Bukhārī (6265), după menționarea lui, apare adăugirea: *«El era printre noi; după ce a fost luat din viață, am spus: Pacea fie asupra Profetului ﷺ!»* Aceasta înseamnă că companionii spuneau:

«Pacea fie asupra ta, o, Profetule, și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale!»

, adresându-i-se direct. După moartea sa au început să spună: *«Pacea fie asupra Profetului»*, la persoana a treia.

În tashahhud-ul lui ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el! —, relatat în Al-Muwaṭṭaʾ al imamului Mālik (53), cu un lanț autentic de transmitere de la ʿAbd ar-Raḥmān ibn ʿAbd al-Qārī, acesta l-a auzit pe ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb învățându-i pe oameni de pe amvon tashahhud-ul. El spunea: *«Spuneți: Toate cinstirile sunt pentru Allah…»*, iar în cuprinsul lui: *«Pacea fie asupra ta, o, Profetule, și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale!»*, adresându-i-se direct.

Așadar, ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el! — îi învăța tashahhud-ul de pe amvon și, printre cele învățate, se afla această formulare.
Aceasta arată că, după moartea sa ﷺ, de la companioni — Allah să fie mulțumit de ei! — au fost transmise ambele formulări. În această chestiune există libertate de alegere: cel care se roagă

poate spune *«Pacea fie asupra ta, o, Profetule, și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale!»* sau *«Pacea fie asupra Profetului și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale!»* Șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a explicat limpede acest tashahhud. Despre *«Pacea fie asupra ta, o, Profetule, și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale!»*, șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a spus:

«Te rogi pentru Profet ﷺ, cerând pentru el ocrotire, îndurare și binecuvântare, iar cel pentru care te rogi nu este invocat alături de Allah.»

Despre înțelesul lui *«Pacea fie asupra robilor drepți ai lui Allah!»*, el a spus: *«Salām-ul este o rugă; pentru oamenii drepți se fac rugi, iar ei nu sunt invocați alături de Allah.»*
În acestea este afirmat monoteismul adorării și faptul că ruga este un act de adorare. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿وَأَنَّ ٱلْمَسَٰجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا۟ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدًا﴾

Locurile de prosternare sunt ale lui Allah; nu invocați pe nimeni alături de Allah!
Coran, 72:18

De la Profet ﷺ s-a transmis în mod statornic: *«Ruga este adorarea.»* Relatat de Abū Dāwūd (1479) și de alții, cu un lanț autentic de transmitere. Nu este invocat decât Allah și nu se cere izbăvire de la altcineva în afară de El. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ
خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ﴾

Cine îi răspunde celui aflat la strâmtoare când Îl cheamă, înlătură răul și vă face urmași pe pământ? Oare există o divinitate alături de Allah? Puțin vă aduceți aminte!

Coran, 27:62

Pentru Profet ﷺ, pentru ceilalți trimiși, pentru îngeri și pentru oamenii drepți se fac rugi către Allah; ei nu sunt invocați alături de Allah. Allah — Slăvit și Preaînalt este El! — este Cel invocat și în Care se pune nădejdea; pentru altcineva se face rugă, dar el nu este invocat. Cuvintele sale — fie ca Allah să aibă milă de el! —, *«Mărturisirea că Muḥammad este Trimisul lui Allah înseamnă că el este un rob care nu este adorat și un Trimis care nu este dezmințit, ci este ascultat și urmat»*, înseamnă că robului i se cuvine să fie adorator, nu adorat, iar Trimisului i se cuvine să fie crezut, ascultat și urmat. El — fie ca Allah să aibă milă de el! — a spus în cartea sa Al-Uṣūl ath-Thalāthah: *«Înțelesul mărturisirii că Muḥammad este Trimisul lui Allah este: ascultarea lui în ceea ce a poruncit, crederea lui în ceea ce a vestit, ferirea de ceea ce a oprit și a interzis și adorarea lui Allah numai prin ceea ce el a rânduit.»*

وقوله: ومعنى "التحيات" : جميع التعظيمات لله ملكاً واستحقاقاً، مثل الانحناء، والركوع، والسجود، والبقاء، والدوام، وجميع ما يعظم به رب العالمين فهو لله، فمن صرف منه شيئاً لغير الله فهو مشرك كافر.

Spusele sale: «Înțelesul lui at-taḥiyyāt, „cinstirile", este că toate formele de preamărire Îi aparțin lui Allah, ca stăpânire și drept: plecarea, înclinarea, prosternarea, dăinuirea și veșnicia. Tot ceea ce Îl preamărește pe Stăpânul lumilor Îi aparține lui Allah. Cel care îndreaptă ceva din acestea către altcineva decât Allah este un politeist necredincios.»

Adorarea este dreptul lui Allah, după cum a spus Allah Atotputernicul și Mărețul:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore.
Coran, 51:56

Și a spus:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ﴾

Am trimis în fiecare comunitate un mesager: „Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!"...
Coran, 16:36 · fragment

Și a spus:

﴿وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِيٓ إِلَيۡهِ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعۡبُدُونِ﴾

Nu am trimis înaintea ta niciun mesager fără să-i revelăm: „Nu există altă divinitate în afară de Mine, așadar adorați-Mă!”.

Coran, 21:25

Toate felurile adorării trebuie îndreptate către Allah și nu este îngăduit ca vreunul să fie îndreptat către altcineva în afară de El Preaînaltul. Rugăciunea este pentru Allah, înclinarea și prosternarea sunt pentru Allah, izbăvirea se cere de la Allah, ruga se îndreaptă către Allah, încrederea se pune în Allah și ocrotirea se caută la Allah. La fel, toate felurile adorării sunt pentru Allah. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿قُلۡ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحۡيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُۥۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرۡتُ وَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلۡمُسۡلِمِينَ﴾

Spune: Rugăciunea mea, jertfa mea, viața mea și moartea mea sunt pentru Allah, Stăpânul lumilor, Care nu are asociat. Aceasta mi s-a poruncit și eu sunt cel dintâi dintre musulmani.

Coran, 6:162–163

Cel care îndreaptă vreun fel de adorare către altcineva în afară de Allah este un politeist necredincios. Această judecată este însă una generală și privește persoana la care a ajuns dovada. Cât despre o persoană anume, dacă ea îndreaptă, din neștiință, un fel de adorare către altcineva în afară de Allah — precum invocarea morților și cererea izbăvirii de la ei —, declararea ei ca

necredincioasă este amânată până când i se explică și i se stabilește dovada.

Aceasta este una dintre cele două păreri asupra chestiunii, menționate de șeicul nostru ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz — fie ca Allah să aibă milă de el! — într-un răspuns despre unii oameni ai inovațiilor. În el se spune: La fel, căutarea apropierii prin apropiații lui Allah este de două feluri. Primul: căutarea apropierii prin rangul cuiva sau prin dreptul cuiva. Aceasta este o inovație, nu necredință. Al doilea: invocarea lui, spunând: *„O, stăpânul meu cutare! Ajută-mă!"* sau *„Vindecă-mi bolnavul!"* Acesta este politeismul major, pe care îl numesc tot căutare a apropierii. Este o faptă a epocii ignoranței. Primul este însă o inovație și unul dintre mijloacele care duc la politeism.
I s-a spus: *„Dar cuvintele lor: Nu-l invocăm decât fiindcă este un apropiat drept al lui Allah, iar totul este în Mâna lui Allah; acesta este numai un intermediar?"* El a spus: Aceasta este fapta politeiștilor de odinioară. Cuvintele lor, *«Ajutor, o, Badawī! Ajutor, o, Ḥusayn!»*, sunt de același fel cu fapta lui Abū Jahl și a celor asemenea lui. Ei spun:

﴿مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ﴾

Nu-i adorăm decât pentru ca ei să ne apropie de Allah
Coran, 39:3 · fragment

﴿هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَـٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ﴾

Aceștia sunt mijlocitorii noștri la Allah.
Coran, 10:18 · fragment

Această invocare este necredință și asociere de parteneri lui Allah Atotputernicul și Mărețul. Învățații au avut însă păreri diferite dacă cel care o săvârșește este declarat necredincios sau se așteaptă până când i se stabilește dovada și i se explică. Sunt două păreri. Prima: cel care spune aceasta este necredincios prin necredința majoră, fiindcă este un politeism vădit, ale cărui dovezi

nu sunt ascunse. A doua părere: acești oameni pot fi cuprinși în neștiință și au învățați răi care i-au rătăcit. Trebuie, așadar, să li se explice chestiunea și să li se lămurească, până când le devine limpede. Allah a spus:

﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا﴾

Nu pedepsim până când nu trimitem un mesager.
Coran, 17:15 · fragment

Dacă li se lămurește chestiunea și li se spune: *«Aceasta nu este îngăduită; Allah a spus astfel, iar Trimisul a spus astfel»*, li se arată dovezile, iar ei stăruie apoi în starea lor, devin necredincioși prin aceasta. În orice caz, fapta însăși este necredință și politeism major; cel care o săvârșește este însă subiectul cercetării: este declarat necredincios sau se spune că hotărârea asupra lui Îi revine lui Allah? Este posibil să fie dintre cei la care nu a ajuns chemarea, ahl al-fatrah, fiindcă nu i-a fost explicată chestiunea. Atunci are rânduiala oamenilor din perioadele fără mesaj, iar hotărârea asupra lui Îi revine lui Allah Atotputernicul și Mărețul, fiindcă învățații răi l-au indus în eroare. Sfârșitul citatului, preluat din cartea Saʿat Raḥmat Rabb al-ʿĀlamīn li-l-Juhhāl al-Mukhālifīn li-sh-Sharīʿah min al-Muslimīn, de Sayyid ibn Saʿd ad-Dīn al-Ghabāshī. La începutul cărții se află o scrisoare a șeicului ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz — fie ca Allah să aibă milă de el! — către autor, datată 7/5/1403 H, care cuprinde aprobarea cărții și îngăduința de a o tipări.

A doua dintre cele două păreri, anume amânarea declarării persoanei ca necredincioasă, a fost afirmată de mulți învățați, printre care șeicul Islamului Ibn Taymiyyah și șeicul Islamului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb. Șeicul Islamului Ibn Taymiyyah — fie ca Allah să aibă milă de el! — a spus în cartea Al-Istighāthah (2/731): *«După cunoașterea celor aduse de Trimis ﷺ, știm în mod necesar că el nu i-a rânduit comunității sale să invoce pe vreunul dintre morți, fie profeți, oameni drepți sau alții: nici prin cererea izbăvirii, nici prin altă formulă; nici prin cererea ocrotirii, nici prin*

altceva. La fel, nu i-a rânduit comunității sale prosternarea înaintea unui mort, a unui om viu sau alte lucruri asemenea. Dimpotrivă, știm că a oprit toate aceste lucruri și că ele fac parte din politeismul oprit de Allah și de Trimisul Său. Însă, din pricina răspândirii neștiinței și a puținei cunoașteri a învățăturilor trimise, la mulți dintre cei de mai târziu nu era cu putință declararea lor ca necredincioși pentru acestea până când nu li se lămureau cele aduse de Trimis ﷺ care li se împotrivesc. De aceea, ori de câte ori i-am explicat această chestiune cuiva care cunoaște temelia Islamului, el a înțeles și a spus: „Aceasta este temelia religiei." Unii dintre marii șeici cunoscători, dintre tovarășii noștri, spuneau: „Acesta este cel mai de seamă lucru pe care ni l-ai lămurit", fiindcă știau că aceasta este temelia religiei.»

Șeicul Islamului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb — fie ca Allah să aibă milă de el! — a spus: Dacă nu-i declarăm necredincioși pe cei care adoră idolul de la mormântul lui ʿAbd al-Qādir, idolul de la mormântul lui Aḥmad al-Badawī și altele asemenea lor, din pricina neștiinței lor și a lipsei cuiva care să-i înștiințeze, cum i-am declara necredincioși pe cei care nu-I asociază nimic lui Allah pentru că nu emigrează la noi ori nu declară necredința și nu luptă?

Slavă Ție! Aceasta este o mare calomnie. Ad-Durar as-Saniyyah (1/66). A spus și: *«Îl luăm pe Allah martor asupra a ceea ce El știe din inimile noastre: cel care pune în practică monoteismul și se dezice de politeism și de oamenii lui este musulman în orice timp și în orice loc. Nu-l declarăm necredincios decât pe cel care Îi asociază lui Allah în adorare, după ce îi arătăm dovada zădărniciei politeismului.»* Majmūʿ Muʾallafāt ash-Shaykh Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb (3/34).

A spus și: Ceea ce vi s-a spus despre mine, că declar necredința în mod general, este o calomnie a dușmanilor. La fel, spusele lor că eu aș spune că aceluia care urmează religia lui Allah și a Trimisului Său, rămânând în țara sa, nu-i este de ajuns până când nu vine la mine, sunt tot o calomnie. Ceea ce se urmărește este urmarea religiei lui Allah și a Trimisului Său în orice țară s-ar afla. Îl declarăm însă necredincios pe cel care recunoaște religia

lui Allah și a Trimisului Său, apoi i se împotrivește și îi îndepărtează pe oameni de ea; la fel, pe cel care adoră idolii după ce a aflat că aceasta este religia politeiștilor și o înfrumusețează pentru oameni.

Pe acesta îl declar necredincios, iar fiecare învățat de pe fața pământului îi declară pe aceștia necredincioși, în afară de un om îndărătnic sau neștiutor. Majmūʿ Muʾallafāt ash-Shaykh (3/33).

A spus și: *«Cât despre ceea ce dușmanii au spus despre mine, că declar necredința pe temeiul bănuielii și al legăturilor de loialitate ori că îl declar necredincios pe cel neștiutor căruia nu i s-a stabilit dovada, aceasta este o mare calomnie prin care vor să-i îndepărteze pe oameni de religia lui Allah și a Trimisului Său.»* Majmūʿ Muʾallafāt ash-Shaykh (3/14).

Șeicul ʿAbd al-Laṭīf ibn ʿAbd ar-Raḥmān ibn Ḥasan Āl ash-Shaykh a spus în cartea Minhāj at-Taʾsīs wa-t-Taqdīs, pp. 98–99: *«Șeicul Muḥammad — fie ca Allah să aibă milă de el! — era dintre cei mai reținuți și mai prudenți în atribuirea necredinței. El nici măcar nu a hotărât categoric necredința celui neștiutor care invocă pe altcineva în afară de Allah, dintre cei din morminte sau dintre alții, dacă nu avea pe cineva care să-l sfătuiască și să-i transmită dovada a cărei părăsire îl face pe om necredincios. A spus în unele dintre scrisorile sale: „Dacă nu luptăm împotriva celui care adoră cupola lui Al-Kawwāz până când nu-l chemăm mai întâi la consacrarea religiei numai lui Allah, cum l-am declara necredincios pe cel care nu emigrează la noi, deși este un credincios monoteist?" A spus: când a fost întrebat despre asemenea oameni neștiutori, a arătat că acela căruia i s-a stabilit dovada și care este în stare să o cunoască devine necredincios prin adorarea mormintelor.»*

A spus, de asemenea — fie ca Allah să aibă milă de el! —, în Miṣbāḥ aẓ-Ẓalām, p. 499: *«Cel la care a ajuns chemarea trimișilor la unicitatea lui Allah și la obligația supunerii față de El și care a înțeles că trimișii au adus aceasta nu are scuză pentru împotrivirea față de ei și părăsirea adorării lui Allah. Acesta este cel a cărui necredință este hotărâtă atunci când adoră pe altcineva în afară de Allah și Îi pune alături rivali și divinități. Șeicul și ceilalți musulmani nu au reținere în această privință. Șeicul nostru — fie ca*

Allah să aibă milă de el! — a afirmat și a lămurit aceasta, în acord cu învățații comunității și urmându-i. El nu a declarat necredința decât după stabilirea dovezii și limpezirea argumentului. A avut chiar reținere în declararea necredinței celui neștiutor dintre adoratorii mormintelor, dacă acesta nu avea pe cineva care să-l înștiințeze. Acesta este înțelesul cuvintelor șeicului Ibn Taymiyyah — fie ca Allah să aibă milă de el!: „Până când li se lămuresc cele aduse de Trimis ﷺ." Dacă a avut loc lămurirea pe care cel căruia i se vorbește o înțelege și o pricepe, atunci chestiunea i s-a lămurit.» A spus și în Miṣbāḥ aẓ-Ẓalām, p. 516: *«Șeicul nostru — fie ca Allah să aibă milă de el! — nu a declarat dintru început pe nimeni necredincios numai pentru fapta și politeismul său. El amâna aceasta până când știa că fusese stabilită dovada a cărei părăsire îl face pe om necredincios. Acest lucru este explicit în cuvintele sale în mai multe locuri, iar scrisorile sale asupra chestiunii sunt cunoscute.»*

Am redat pe larg citatele șeicului Islamului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb asupra acestei chestiuni — că declararea ca necredincioasă a unei persoane anume, care din neștiință a căzut în politeism în adorare, are loc numai după explicare și stabilirea dovezii, nu înainte — fiindcă unii dintre cei neștiutori și plini de ură față de el și de chemarea sa, întemeiată pe Carte, Sunnah și calea înaintașilor comunității, îl defăimează și îi îndepărtează pe oameni de chemarea lui, acuzându-l că îi declară pe musulmani necredincioși și că declară necredința în mod general.

El nu declară însă necredința decât celui căruia i s-a stabilit dovada și i s-a lămurit calea. Și fiindcă, din câte știu, un mic număr de studenți ai cunoașterii dintre Ahl as-Sunnah îi critică pe cei care afirmă aceasta, deși critică astfel ceea ce au afirmat cei doi șeici ai Islamului, Ibn Taymiyyah și Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb, precum și alți învățați. În plus, greșeala prin iertare în chestiunile îndoielnice este mai bună decât greșeala prin pedepsire.

Criticând părerea afirmată de cei doi șeici și stăruind să susțină contrariul, ei le deschid calea celor care pândesc Ahl as-Sunnah și pescuiesc în ape tulburi. Aceștia repetă ecoul strigătelor

dușmanilor Islamului și ai musulmanilor, care pretind că extremismul celor ajunși la atentate cu explozibili și distrugere provine din studierea programelor de învățământ întemeiate pe cărțile șeicului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb și ale altora dintre Ahl as-Sunnah.

Aceasta este o calomnie și o minciună din partea celor care o născocesc sau o repetă. Cei din această țară care au repetat asemenea strigăte au studiat aceleași programe ca ceilalți și nu au fost vătămați de ele. Dimpotrivă, de ele au avut mare folos toți cei pe care Allah a voit să-i călăuzească și să-i ajute. Extremismul acestor extremiști a venit numai din înțelegerile lor greșite, prin care s-au abătut și au ieșit din comunitatea musulmanilor.

Modelul lor în aceasta sunt khawārij, care s-au abătut și s-au răzvrătit împotriva companionilor din pricina înțelegerilor lor greșite. Fiecare neam are urmași. Ajutorul se cere de la Allah.

Binecuvântarea asupra Profetului ﷺ

قوله: "اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما صليت على إبراهيم إنك حميد مجيد" : الصلاة من الله ثناؤه على عبده في الملأ الأعلى، كما حكى البخاري في صحيحه عن أبي العالية قال: صلاة الله ثناؤه على عبده في الملأ الأعلى، وقيل: الرحمة، والصواب الأول. ومن الملائكة: الاستغفار، ومن الآدميين: الدعاء.

Spusele sale: «„O, Allah! Trimite binecuvântarea asupra lui Muḥammad și a familiei lui Muḥammad, așa cum ai trimis binecuvântarea asupra lui Ibrāhīm. Tu ești Cel Vrednic de Laudă, Plin de Slavă!” Ṣalāh din partea lui Allah este lauda pe care El o aduce robului Său în adunarea cea mai înaltă, după cum a redat Al-Bukhārī în Ṣaḥīḥ-ul său de la Abū al-ʿĀliyah: „Ṣalāh a lui Allah este lauda adusă robului Său în adunarea cea mai înaltă.” S-a spus și că înseamnă îndurarea; părerea corectă este însă cea dintâi. Din partea îngerilor înseamnă cererea iertării, iar din partea oamenilor înseamnă ruga.»

Al treisprezecelea stâlp al rugăciunii este invocarea binecuvântării asupra Profetului ﷺ. Cel mai bun fel de a invoca binecuvântarea asupra lui ﷺ este formula lui Ibrāhīm, pe care Profetul ﷺ le-a predat-o companionilor când l-au întrebat cum să invoce binecuvântarea asupra sa ﷺ. Aceasta a venit în mai multe formulări, de la un grup de companioni. Cea mai bună este cea în care Profetul ﷺ a unit invocarea binecuvântării asupra sa ﷺ și asupra familiei sale cu invocarea binecuvântării asupra lui

Ibrāhīm — binecuvântarea și pacea fie asupra sa! — și asupra familiei lui. În Ṣaḥīḥ Al-Bukhārī (3370), ʿAbd ar-Raḥmān ibn Abī Laylā a spus: *«M-a întâlnit Kaʿb ibn ʿUjrah și mi-a spus: „Să-ți dăruiesc ceva ce am auzit de la Profet ﷺ?" Am spus: „Da, dăruiește-mi!" El a spus: „L-am întrebat pe Trimisul lui Allah ﷺ: «O, Trimis al lui Allah! Cum invocăm binecuvântarea asupra voastră, oamenii Casei? Allah ne-a învățat deja cum să salutăm.» El a spus: «Spuneți: O, Allah! Trimite binecuvântarea asupra lui Muḥammad și a familiei lui Muḥammad, așa cum ai trimis binecuvântarea asupra lui Ibrāhīm și a familiei lui Ibrāhīm. Tu ești Cel Vrednic de Laudă, Plin de Slavă! O, Allah! Dăruiește binecuvântare lui Muḥammad și familiei lui Muḥammad, așa cum ai dăruit binecuvântare lui Ibrāhīm și familiei lui Ibrāhīm. Tu ești Cel Vrednic de Laudă, Plin de Slavă!»"»* Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّۚ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ صَلُّواْ عَلَيْهِ وَسَلِّمُواْ تَسْلِيمًا﴾

Allah și îngerii Săi trimit binecuvântări asupra Profetului. O, voi cei care credeți! Invocați binecuvântarea asupra lui și salutați-l cu pace!

Coran, 33:56

Companionii — Allah să fie mulțumit de ei! — învățaseră de la el felul salutului prin tashahhud-ul pe care Profetul ﷺ li-l predase și care cuprinde: *«Pacea fie asupra ta, o, Profetule, și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale!»* L-au întrebat, așadar, despre felul invocării binecuvântării asupra sa ﷺ, iar el le-a răspuns prin formula lui Ibrāhīm. Ibn Kathīr a spus în explicarea acestui verset: *«Înțelesul cuvintelor lor, „Salutul către tine îl cunoaștem deja", este cel cuprins în tashahhud-ul pe care li-l preda așa cum le preda o sură din Coran și în care se spune: „Pacea fie asupra ta, o, Profetule, și îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale!"»* În Musnad-ul imamului Aḥmad (17072) și în Al-Mustadrak al lui Al-Ḥākim

(1/268), care a spus că este autentic potrivit condițiilor lui Muslim, iar Adh-Dhahabī i-a dat dreptate, se relatează de la Abū Masʿūd al-Anṣārī — Allah să fie mulțumit de el!: Un om a venit și s-a așezat înaintea Trimisului lui Allah ﷺ, în timp ce eram lângă el, și a spus: O, Trimis al lui Allah!

Salutul către tine îl cunoaștem deja, dar cum să invocăm binecuvântarea asupra ta când facem aceasta în rugăciunea noastră? Allah să trimită binecuvântarea asupra ta!... — până la sfârșitul hadithului. În lanțul celor două relatări se află Muḥammad ibn Isḥāq, care practica tadlīs-ul. El a arătat însă explicit că a auzit de la Muḥammad ibn Ibrāhīm at-Taymī, spunând: *«Mi-a relatat despre invocarea binecuvântării asupra Trimisului lui Allah ﷺ, atunci când musulmanul o invocă asupra lui în rugăciunea sa, Muḥammad ibn Ibrāhīm ibn al-Ḥārith at-Taymī.»*

În aceasta se află dovada că, la sfârșitul rugăciunii, se unesc salutul și invocarea binecuvântării asupra Trimisului lui Allah ﷺ. Ibn Kathīr a redat în Tafsīr-ul său părerea că invocarea binecuvântării asupra Profetului ﷺ după ultimul tashahhud este obligatorie, de la imamul Ash-Shāfiʿī, imamul Aḥmad și Isḥāq ibn Rāhawayh. Hadithul lui Abū Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el! — amintit mai înainte dovedește aceasta, după cum a spus Ibn Kathīr — fie ca Allah să aibă milă de el!

Majoritatea învățaților susține însă că nu este obligatorie.

Îmi place o istorisire despre un om de seamă, șeicul Thāni al-Manṣūr — fie ca Allah să aibă milă de el! — din Al-Jubayl, în regiunea de est a Regatului Arabiei Saudite. Am auzit-o de la cineva care o auzise de la el. Pe scurt: a vizitat o țară în care unii oameni fuseseră ispitiți de ridicarea de construcții peste morminte și de exagerarea în privința celor îngropați. A întâlnit un grup într-o moschee în care se afla un mormânt. Aceștia l-au învinuit pe el și pe oamenii țării sale că nu-L iubesc pe Trimis ﷺ. El i-a întrebat: *«În țara voastră există cârciumi și locuri ale desfrâului și ale nelegiuirii?»* Ei au spus: *«Da, multe!»* El a spus: *«În țara noastră nu există nici măcar unul.»* I-a mai întrebat: *«Care este, la voi, rânduiala invocării binecuvântării asupra Profetului ﷺ în*

rugăciune?» Ei au spus: *«Este recomandată.»* El a spus: *«La noi este un stâlp. Dacă omul care se roagă nu o împlinește în rugăciunea sa, aceasta nu este valabilă. Cine este, așadar, mai îndreptățit la iubirea Trimisului ﷺ?»*

Ceea ce a menționat el — fie ca Allah să aibă milă de el! — este limpede în prima chestiune. Cât despre a doua, părerea că invocarea binecuvântării este recomandată aparține majorității învățaților, după cum s-a arătat. Totuși, nu este nimic în neregulă cu ceea ce a spus, fiindcă era într-o dezbatere și aducea un argument împotriva celor care îi învinuiau pe Ahl as-Sunnah din această țară de ceva de care sunt cu totul nevinovați. Adaug la cele menționate că judecătorii din această țară judecă potrivit rânduielilor înalte ale Legii islamice, pe când în acea țară și în cele mai multe dintre celelalte țări judecătorii judecă potrivit legilor omenești josnice. În această țară există mai multe facultăți numite Facultatea de Lege Islamică, iar dintre absolvenții lor sunt aleși judecătorii. În celelalte țări, în cele mai multe, dacă nu în toate, atunci când există ceva de acest fel se numește Facultatea de Lege Islamică și Drept. Această denumire este asemenea numelui *«Facultatea Adevărului și a Neadevărului»*.

În anul 1397 H am vizitat Pakistanul, iar un grup de avocați m-a invitat să țin un cuvânt. Le-am propus atunci să caute alte ocupații bune în locul avocaturii — reprezentarea în litigii — în instanțe care nu judecă potrivit Legii islamice. L-am vizitat pe președintele Ḍiyā' al-Ḥaqq — fie ca Allah să aibă milă de el! — și i-am mulțumit pentru eforturile pe care le făcea pentru aplicarea Legii islamice. Printre cele pe care i le-am spus a fost: *«Deosebirea dintre Legea islamică și legile omenești este asemenea deosebirii dintre Allah și făpturile Sale: Legea este revelație de la Allah, iar legile omenești sunt alcătuite de făpturile lui Allah.»* Îi cer lui Allah Atotputernicul și Mărețul să-i ajute pe musulmani să judece potrivit Legii Domnului lor, ca să dobândească fericirea acestei vieți și a Vieții de Apoi. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿أَفَحُكْمَ ٱلْجَـٰهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۚ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ ٱللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾

Oare judecata epocii ignoranței o caută? Cine este mai bun decât Allah în judecată pentru un neam care are certitudine?

Coran, 5:50

Despre oamenii Cărții a spus:

﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا۟ ٱلتَّوْرَىٰةَ وَٱلْإِنجِيلَ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْهِم مِّن رَّبِّهِمْ لَأَكَلُوا۟ مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِم﴾

Dacă ar fi împlinit Tora, Evanghelia și ceea ce le-a fost pogorât de la Domnul lor, ar fi mâncat din cele de deasupra lor și de sub picioarele lor.

Coran, 5:66 · fragment

Preaînaltul a spus:

﴿فَمَن تَبِعَ هُدَاىَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

Cei care urmează călăuzirea Mea nu vor avea teamă și nu se vor întrista.

Coran, 2:38 · fragment

Și a spus:

﴿فَمَنِ ٱتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةً ضَنكًا وَنَحْشُرُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ أَعْمَىٰ﴾

Cel care urmează călăuzirea Mea nu va rătăci și nu va fi nefericit. Cel care se întoarce însă de la pomenirea Mea va avea o viață strâmtorată, iar în Ziua Învierii îl vom aduna orb.

Coran, 20:123–124 · fragment

Și a spus:

﴿ٱتَّبِعُوا۟ مَآ أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ ۗ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ﴾

Urmați ceea ce v-a fost pogorât de la Domnul vostru și nu urmați alți ocrotitori în afara Lui! Puțin vă aduceți aminte!

Coran, 7:3

Nu încape îndoială că iubirea pentru Trimis ﷺ trebuie să fie în inima fiecărui musulman mai presus de iubirea pentru tatăl, mama, fiul și fiica sa. Profetul ﷺ a spus:

«Niciunul dintre voi nu crede până când nu-i sunt mai drag decât părintele său, copilul său și toți oamenii.»

Relatat de Al-Bukhārī (15) și de Muslim (44), de la Anas — Allah să fie mulțumit de el! Semnul limpede și vădit al iubirii pentru Trimis ﷺ este urmarea lui și mersul pe calea sa. Allah Atotputernicul și Mărețul a spus:

﴿قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

Spune: Dacă Îl iubiți pe Allah, urmați-mă! Allah vă va iubi și vă va ierta păcatele. Allah este Iertător, Îndurător.

Coran, 3:31

قوله: "وبارك ... " وما بعدها: سننُ أقوالٍ وأفعالٍ.

Spusele sale: «„Și dăruiește binecuvântare...” și ceea ce urmează fac parte dintre practicile Sunnah, în cuvinte și fapte.»

Înțelesul este că ceea ce trebuie împlinit este tashahhud-ul și invocarea binecuvântării asupra Profetului ﷺ. Cât despre *«O, Allah! Dăruiește binecuvântare lui Muḥammad»* și pomenirea care urmează, precum și șederea pentru această pomenire, acestea sunt practici Sunnah, în cuvinte și fapte. Practicile Sunnah ale rugăciunii, în cuvinte și fapte, sunt numeroase și au fost menționate în cărțile de jurisprudență, printre care Dalīl aṭ-Ṭālib de Marʿī ibn Yūsuf (p. 35).

Saluturile de încheiere

Al paisprezecelea stâlp este rostirea celor două saluturi de încheiere. Prin ele se iese din rugăciune, potrivit hadithului: *«Takbīr-ul face oprite lucrurile îngăduite înaintea rugăciunii, iar salām-ul le face din nou îngăduite»*, menționat mai înainte.

Ibn al-Qayyim a menționat în cartea sa Iʿlām al-Muwaqqiʿīn (2/358) că hadithurile despre ieșirea din rugăciune prin două saluturi au fost transmise de cincisprezece companioni ai Profetului ﷺ, unele autentice, altele ḥasan. Unii învățați au susținut că este suficient un singur salut. Părerea celor două saluturi este însă cea pentru care dovezile s-au întărit unele pe altele și cuprinde precauția și ieșirea din deosebirea de părere.

Dintre acești paisprezece stâlpi, cinci sunt rostiri: takbīr-ul de intrare, recitarea surei Al-Fātiḥah, ultimul tashahhud, invocarea binecuvântării asupra Profetului ﷺ și cele două saluturi. Ceilalți sunt fapte. Șeicul Marʿī ibn Yūsuf a menționat în cartea sa Dalīl aṭ-Ṭālib (33) cei paisprezece stâlpi ai rugăciunii, socotind ultimul tashahhud și invocarea binecuvântării asupra Profetului ﷺ drept un singur stâlp. A numărat printre ei statul drept în picioare după înclinare. Socotirea lui drept stâlp este menționată explicit în hadithul celui care s-a rugat greșit, în care se spune: *«Apoi ridică-te până când stai drept în picioare.»* Șeicul, imamul, a socotit statul drept în picioare după înclinare împreună cu ridicarea din înclinare drept un singur stâlp, ca și cum ar spune: ridicarea din ea până când stă drept în picioare.

7 Obligațiile rugăciunii

قوله: والواجبات ثمانية: جميع التكبيرات غير تكبيرة الإحرام، وقول: "سبحان ربي العظيم" في الركوع، وقول: "سمع الله لمن حمده" للإمام والمنفرد، وقول: "ربنا ولك الحمد" للكل، وقول: "سبحان ربي الأعلى" في السجود، وقول: "رب اغفر لي" بين السجدتين، والتشهد الأول، والجلوس له.

Spusele sale: «Obligațiile sunt opt: toate takbīr-urile, în afară de takbīr-ul de intrare în rugăciune; rostirea „Slavă Domnului meu Cel Măreț!" în înclinare; rostirea „Allah îl aude pe cel care Îl laudă" de către imam și de către cel care se roagă singur; rostirea „Domnul nostru, a Ta este lauda!" de către toți; rostirea „Slavă Domnului meu Cel Preaînalt!" în prosternare; rostirea „Domnul meu, iartă-mă!" între cele două prosternări; primul tashahhud; și ședera pentru el.»

Toate aceste obligații sunt rostiri, în afară de una, care este o faptă: ședera pentru primul tashahhud. Ibn Qudāmah a menționat în Al-Mughnī (2/180) că obligația acestor șapte rostiri este părerea cunoscută de la Aḥmad și că părerea majorității juriștilor este că ele nu sunt obligatorii. El a spus: *«Părerea cunoscută de la Aḥmad este că takbīr-urile coborârii și ridicării, proclamarea slavei în înclinare și prosternare, rostirea „Allah îl aude*

pe cel care Îl laudă" și „Domnul nostru, a Ta este lauda!", rostirea „Domnul meu, iartă-mă!" între cele două prosternări și primul tashahhud sunt obligatorii. Aceasta este și părerea lui Isḥāq și Dāwūd. De la Aḥmad există și relatarea că acestea nu sunt obligatorii, iar aceasta este părerea majorității juriștilor.»

Printre dovezile obligației pe care Ibn Qudāmah le-a adus în Al-Mughnī se află cuvintele sale: *«Abū Dāwūd a relatat de la ʿAlī ibn Yaḥyā ibn Khallād, de la unchiul său patern, de la Profet ﷺ, care a spus: „Rugăciunea niciunui om nu este deplină până când nu face abluțiunea..." — până la cuvintele: „Apoi rostește takbīr-ul și se înclină până când i se liniștesc încheieturile. Apoi spune: «Allah îl aude pe cel care Îl laudă», până când stă drept în picioare. Apoi spune: «Allah este Cel mai Mare!» și se prosternează până când se liniștește în prosternare. Apoi spune: «Allah este Cel mai Mare!» și își ridică capul până când stă drept așezat. Apoi spune: «Allah este Cel mai Mare!» și se prosternează până când i se liniștesc încheieturile. Apoi își ridică capul rostind takbīr-ul. Dacă face aceasta, rugăciunea sa este deplină." Acesta este un text explicit asupra obligației takbīr-ului.»* Hadithul se află în Sunan Abī Dāwūd (857), cu un lanț autentic de transmitere.

Șeicul — fie ca Allah să aibă milă de el! — a menționat rostirea *«Allah îl aude pe cel care Îl laudă»* pentru imam și pentru cel care se roagă singur, nu pentru cel care urmează imamul. Aceasta este părerea corectă, potrivit spuselor Profetului ﷺ din hadithul: *«Imamul a fost rânduit pentru a fi urmat»*, în care se spune: *«Când el spune: „Allah îl aude pe cel care Îl laudă", spuneți: „Domnul nostru, a Ta este lauda!"»* Relatat de Al-Bukhārī (732–734), de la Anas și Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de amândoi! În ambele hadithuri, Profetul ﷺ a spus: *«Spuneți: „Domnul nostru, a Ta este lauda!"»* Nu a spus: *«Spuneți: „Allah îl aude pe cel care Îl laudă."»* Unii învățați au susținut că și cel care urmează imamul spune *«Allah îl aude pe cel care Îl laudă»*, folosind drept dovadă sensul general al spuselor Profetului ﷺ din hadithul lui Mālik ibn al-Ḥuwayrith: *«Rugați-vă așa cum m-ați văzut rugându-mă.»* Relatat de Al-Bukhārī (631). Felul în care folosesc dovada este că Profetul ﷺ spune *«Allah îl aude pe cel care Îl laudă»*, așa că și cei

care îl urmează spun *«Allah îl aude pe cel care Îl laudă»*. Însă hadithul *«Când el spune: „Allah îl aude pe cel care Îl laudă”, spuneți: „Domnul nostru, a Ta este lauda!”»* particularizează hadithul *«Rugați-vă așa cum m-ați văzut rugându-mă»*. Este asemenea spuselor Profetului ﷺ: *«Când auziți chemarea la rugăciune, spuneți asemenea muezinului.»* Relatat de Al-Bukhārī (611) și de Muslim (383), de la Abū Saʿīd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el! Din acest hadith au fost exceptate *«Veniți la rugăciune!»* și *«Veniți la izbândă!»*, la care se spune *«Nu există putere și nici tărie decât prin Allah»*, după cum se află în Ṣaḥīḥ Muslim (385), de la ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el!

قوله: فالأركان: ما سقط منها سهواً أو عمداً بطلت الصلاة بتركه، والواجبات: ما سقط منها عمداً بطلت الصلاة بتركه، وسهواً جبره السجود للسهو، والله أعلم.

Spusele sale: «Cât despre stâlpi: dacă unul este lăsat din uitare sau cu bună știință, rugăciunea devine nevalabilă prin lăsarea lui. Cât despre obligații: lăsarea cu bună știință a uneia face rugăciunea nevalabilă; dacă este lăsată din uitare, lipsa se îndreaptă prin prosternarea pentru uitare. Allah știe cel mai bine!»

Stâlpii rugăciunii, obligațiile și practicile ei recomandate fac toate parte din ea și intră în definiția rugăciunii în Lege: *«Cuvinte și fapte anume, începute prin takbīr și încheiate prin salām.»* Există însă o deosebire între stâlpi, obligații și practici recomandate. Stâlpii trebuie împliniți; obligația lor nu dispare dacă sunt omiși din uitare sau cu bună știință. Cât despre obligații, lăsarea lor cu bună știință face rugăciunea nevalabilă, iar lăsarea lor din uitare se îndreaptă prin prosternarea pentru uitare. Cât despre practicile recomandate, precum ruga de deschidere și cererea ocrotirii, cel

care le împlinește este răsplătit, iar cel care le lasă nu este pedepsit, în afară de cazul în care le lasă din respingerea Sunnah, potrivit spuselor Profetului ﷺ: *«Cel care se întoarce de la Sunnah mea nu este dintre ai mei.»* Relatat de Al-Bukhārī (5063) și de Muslim (1401). Cuvântul Sunnah are în acest hadith cel mai cuprinzător dintre înțelesurile sale: se referă la calea sa și la ceea ce urma el ﷺ. Cuprinde tot ceea ce a venit în Cartea lui Allah și în Sunnah Trimisului Său ﷺ.

Acesta este sfârșitul celor pe care am putut să le alcătuiesc în explicarea Condițiilor, stâlpilor și obligațiilor rugăciunii, de șeicul Islamului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb — fie ca Allah să aibă milă de el! Îi cer lui Allah Atotputernicul și Mărețul să-l ierte și să-i sporească răsplata pentru marile sale străduanii în sprijinirea religiei și în chemarea la ținerea de Carte, de Sunnah și de calea înaintașilor comunității. Îi cer Preaînaltului să-i ajute pe musulmani să dobândească înțelegerea religiei și să rămână statornici în adevăr. El este Cel care aude și răspunde. Binecuvântarea, pacea și binecuvântările lui Allah să fie asupra robului și Trimisului Său Muḥammad, asupra întregii sale familii și a tuturor companionilor săi!

Index tematic

Condițiile rugăciunii 2, 4–6
Condițiile abluțiunii 7
Felul și îndatoririle abluțiunii 10, 12–13, 15
Rostirea Numelui lui Allah 16
Anularea abluțiunii 18–22
Îndepărtarea impurității 23
Acoperirea și îmbrăcămintea 24–29
Timpurile rugăciunilor 29–30
Îndreptarea către qiblah 31–32
Intenția 33
Stâlpii rugăciunii 34, 36–38, 41–42
Al-Fātiḥah: recitare și înțeles 42, 44–51, 54
Înclinarea, prosternarea și liniștirea 56–57
Tashahhud 59, 62–64
Adorarea și mărturisirea credinței 66, 69–72
Binecuvântarea asupra Profetului ﷺ 74, 76–77, 79–80
Saluturile de încheiere 81
Obligațiile și îndreptarea uitării 82–85

Indexul citatelor coranice

Coran, 1:1 44
Coran, 1:2 45–46
Coran, 1:3 47
Coran, 1:4 48
Coran, 1:5 49
Coran, 1:6 50
Coran, 1:7 51–52
Coran, 2:38 78
Coran, 2:144 31
Coran, 2:152 39
Coran, 2:158 15
Coran, 2:201 51
Coran, 2:238 36
Coran, 3:31 80
Coran, 4:69 52
Coran, 4:103 29
Coran, 5:6 10, 12
Coran, 5:50 78
Coran, 5:66 78
Coran, 6:153 54
Coran, 6:162–163 67
Coran, 7:3 79
Coran, 7:31 24–25
Coran, 9:17 2
Coran, 9:128 47
Coran, 10:18 68
Coran, 13:28 39
Coran, 14:34 40
Coran, 16:36 66
Coran, 16:53 45
Coran, 16:98 12, 41
Coran, 17:15 69
Coran, 17:78 29
Coran, 18:103–104 53
Coran, 20:123–124 79

Coran, 21:25 67
Coran, 22:77 56
Coran, 25:1 62
Coran, 25:23 2
Coran, 27:62 65
Coran, 33:43 47
Coran, 33:53 27
Coran, 33:56 75
Coran, 33:59 27
Coran, 36:58 46
Coran, 39:3 68
Coran, 47:17 51
Coran, 51:56 49, 66
Coran, 64:16 32
Coran, 72:3 40
Coran, 72:18 64
Coran, 74:4 23
Coran, 82:17–19 48

Glosar

Sharṭ شرط
Condiție: absența ei împiedică validitatea lucrului condiționat; prezența ei nu impune existența acestuia.

Rukn ركن
Stâlp: parte constitutivă a rugăciunii, a cărei omitere nu este înlocuită numai prin prosternările de uitare.

Wājib واجب
Obligație a rugăciunii: lăsarea ei cu bună știință o anulează; pentru lăsarea ei din uitare se fac prosternările de uitare.

Wuḍūʾ وضوء
Abluțiunea, prin care este înlăturată starea de impuritate rituală minoră.

Ḥadath حدث
Starea de impuritate rituală care împiedică rugăciunea până la purificare.

ʿAwrah عورة
Părțile trupului care trebuie acoperite.

Qiblah قبلة
Direcția rugăciunii, către Kaʿbah.

Takbīrat al-iḥrām تكبيرة الإحرام
Rostirea formulei «Allāhu akbar» prin care se intră în rugăciune.

Ṭumaʾnīnah طمأنينة
Liniștirea în pozițiile rugăciunii, fără grabă.

Tashahhud تشهد
Formula de cinstire, salut și mărturisire rostită în ședereа rugăciunii.

Sujūd as-sahw سجود السهو
Prosternările de uitare prin care se îndreaptă anumite omisiuni și greșeli ale rugăciunii.

Bibliografie

1. Al-ʿAbbād al-Badr, ʿAbd al-Muḥsin ibn Ḥamad. Sharḥ Shurūṭ aṣ-Ṣalāh wa-Arkānihā wa-Wājibātihā. Ediția întâi, 1425 H.

2. Ibn ʿAbd al-Wahhāb, Muḥammad. Shurūṭ aṣ-Ṣalāh wa-Arkānuhā wa-Wājibātuhā.

3. Al-Bukhārī. Aṣ-Ṣaḥīḥ.

4. Muslim ibn al-Ḥajjāj. Aṣ-Ṣaḥīḥ.

5. Abū Dāwūd. As-Sunan.

6. At-Tirmidhī. Al-Jāmiʿ.

7. An-Nasāʾī. As-Sunan.

8. Ibn Mājah. As-Sunan.

9. Aḥmad ibn Ḥanbal. Al-Musnad.

10. Al-Albānī, Muḥammad Nāṣir ad-Dīn. Irwāʾ al-Ghalīl.

11. Ibn Ḥajar al-ʿAsqalānī. Fatḥ al-Bārī.

12. Ibn Kathīr. Tafsīr al-Qurʾān al-ʿAẓīm.

13. Ibn Qudāmah. Al-Mughnī.

14. Ibn Bāz, ʿAbd al-ʿAzīz. Majmūʿ Fatāwā.

15. Al-Lajnah ad-Dāʾimah li-l-Iftāʾ. Fatāwā.

16. Ibn ʿAbd al-Wahhāb, Muḥammad. Ādāb al-Mashy ilā aṣ-Ṣalāh; Al-Uṣūl ath-Thalāthah; Majmūʿ Muʾallafāt.

17. Al-Albānī, Muḥammad Nāṣir ad-Dīn. Aḥkām al-Janāʾiz; As-Silsilah aṣ-Ṣaḥīḥah.

18. An-Nawawī. Sharḥ Ṣaḥīḥ Muslim.

19. Ash-Shanqīṭī, Muḥammad al-Amīn. Aḍwāʾ al-Bayān.

20. Ibn Ḥajar al-ʿAsqalānī. Bulūgh al-Marām.

21. Mālik ibn Anas. Al-Muwaṭṭaʾ.

22. Ibn Taymiyyah. Al-Istighāthah; Fatāwā.

23. Al-Ghabāshī, Sayyid ibn Saʿd ad-Dīn. Saʿat Raḥmat Rabb al-ʿĀlamīn li-l-Juhhāl al-Mukhālifīn li-sh-Sharīʿah min al-Muslimīn.

24. Āl ash-Shaykh, ʿAbd al-Laṭīf ibn ʿAbd ar-Raḥmān. Minhāj at-Taʾsīs wa-t-Taqdīs; Miṣbāḥ aẓ-Ẓalām.

25. Ad-Durar as-Saniyyah.
26. Al-Ḥākim. Al-Mustadrak.
27. Marʿī ibn Yūsuf. Dalīl aṭ-Ṭālib.
28. Ibn al-Qayyim. Iʿlām al-Muwaqqiʿīn.

Indice

ʿAbd Allāh ibn ʿAmr 5, 26, 31, 36
Abū Hurayrah 2, 14, 16, 19, 21, 26, 45, 55, 57, 83
ʿĀʾishah 4, 9, 39
Ibn al-Qayyim 21, 81
Ibn Bāz 19–22, 32, 68–69
Ibn Kathīr 16, 24, 41, 75–76
Ibn Masʿūd 27, 59, 63
Ibn Taymiyyah 55, 69, 72
Ibn ʿAbbās 22, 26, 31, 44–45, 58
Ibn ʿUmar 16, 22, 28
Jābir ibn Samurah 20
ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb 15, 63

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

SHURŪṬ AṢ-ṢALĀH

CONDIȚIILE, STÂLPII ȘI OBLIGAȚIILE RUGĂCIUNII

O explicare a condițiilor, stâlpilor și obligațiilor rugăciunii, cu dovezi din Coran și Sunnah. Cartea lămurește purificarea, abluțiunea, recitarea surei Al-Fātiḥah, tashahhud-ul și îndreptarea greșelilor din rugăciune.

Text de bază: Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb

Comentariu: ʿAbd al-Muḥsin al-ʿAbbād

Traducere: Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro